

VATANPARVAR

MILLIY ARMIYAMIZ YANGI O'ZBEKISTONNING MUHOFAZASI! QURBON BEREGIN!

● Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqa boshlagan

● №8 (3070)

4 QORLI TOG'DA
YUKSALAYOTGAN JANGOVAR
SHAYLIK

6 QURBON BEREGIN –
MILLIY QAHRAMON

12-13 "MARD ASKARGA
SOVG'A"

14 2 YIL-U 3 OY KO'RGAN-
KECHIRGANLARIM

18 ZAMONAMIZ QAHRAMONLARIDAN
BIRI YANA G'OLIB!

OLG'A BOS, YENGIB BO'LMAS TO'SIQ YO'Q!

IJTIMOIIY-SIYOSIY, MA'NAVIY-MA'RIFIY, HARBIY-VATANPARVARLIK GAZETASI

BIZ
HAQIMIZDA

@ vatanparvar-bt@umail.uz

t.me/mv_vatanparvar_uz

t.me/mudofaavazirligi

facebook.com/mudofaavazirligi

instagram.com/mudofaavazirligi

youtube.com/c/uzarmiya

HARBIY-VATANPARVARLIK TADBIRLARIDA AJDODLAR MEROSINING AHAMIYATI

Bugungi axborotlashgan jamiyatda, ma'naviyat, milliy o'zlik va qadriyatlarga tahdid va tajovuzlar ortib borayotgan davrda vatanparvarlik, milliy g'urur, qadriyat va an'analarga sodiqlik kabi yuksak tuyg'ular, ma'naviy-axloqiy fazilatlar sinovdan o'tmoqda, desak, mubolag'a bo'lmaydi.

Har bir davlat uchun o'zlikni saqlash, zararli g'oya va mafkuralarning ta'siridan himoyalash, axborot xavfsizligini ta'minlash bilan bog'liq yangi muammolar paydo bo'ldi. Bunday sharoitda aholining, ayniqsa yoshlarning mafkuraviy immunitetini oshirish, yot g'oyalar ta'siriga tushib qolishdan asrash, fuqarolarimizni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlari eng dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Davlatimiz rahbarining 2024-yil 12-yanvar kuni bo'lib o'tgan Xavfsizlik kengashining kengaytirilgan yig'ilishida harbiy xizmatchilar va yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash masalalariga alohida e'tibor qaratganligi ham bejiz emas. Prezidentimiz globallashuv jarayonlari hamda odamlar, ayniqsa yosh avlodning qalbi va ongi uchun kurash kuchayib borayotgan hozirgi o'ta murakkab sharoitda harbiy-vatanparvarlik ruhidagi tarbiyaning o'rni va ahamiyati tobora ortib borayotganini alohida ta'kidlab, navqiron avlod vakillarining islohotlar jarayonidagi ishtirokini oshirish, ularga o'z intellektual va ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarishi uchun sharoitlar yaratish muhimligiga e'tibor qaratdi.

Hech kimga sir emas, bugungi kunda yoshlar mamlakatimiz aholisining katta qismini tashkil etmoqda. Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekistonda 30 yoshgacha bo'lgan aholi soni 19,6 million kishini tashkil etib, bu jami doimiy aholining 55,6 foiziga teng demakdir. Mudofaa vazirligi qo'shinlarida xizmat qilayotgan kontrakt bo'yicha harbiy xizmatchilarning 76 foizini yoshlar tashkil etayotganligi qo'shinlar uchun ham bu masalaning dolzarbligini ko'rsatadi.

Buyuk ma'rifatparvar jadidchi bobomiz Abdulla Avloniy "Har bir

millatning saodati, davlatlarning tinch va rohati yoshlarning yaxshi tarbiyasiga bog'liqdir", deb aytganlari oradan shuncha vaqt o'tgan bo'lishiga qaramay, o'z dolzarbligini yo'qotmagan.

Dunyoda yuzaga kelgan harbiy-siyosiy vaziyat, Rossiya va Ukraina, Yaqin Sharq davlatlarida sodir bo'layotgan urush va qurolli to'qnashuvlar davlatlarning suvereniteti, xalqning tinch va osoyishta hayoti qanday oliy ne'mat ekanligini isbotlamoqda. XX asrda sodir bo'lgan "rangli inqiloblar", davlat to'ntarishlari va ommaviy tartibsizliklarning kelib chiqishi va rivojlanishining tahlili, o'rganish natijalari ushbu rejalarni amalga oshirish jarayonida ishtirok etgan shaxslarning 70 foizini aynan yoshlar tashkil etganligini ko'rsatmoqda. Mamlakat yoshlarining bilim va hayotiy tajribasi, intellektual salohiyatining pastligi, atrofda voqea va hodisalarni obyektiv baholash ko'nikmasining yo'qligi, mustahkam hayotiy pozitsiyasining, vatanparvarlik, milliy g'urur va iftixor, burchga sadoqat kabi yuksak ma'naviy-axloqiy sifatlarning to'liq shakllanmaganligi, ijtimoiy foydali mehnat yoki faoliyat bilan band qilinmaganligi, shuningdek yoshlarning xarakterining o'ziga xosligi ularning ong-u tafakkurini manipulyatsiya qilish, xulqini boshqarish imkoniyatini beradi.

Shuning uchun davlatimiz rahbari harbiy xizmatchilar va yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, intellektual salohiyatini oshirish, o'z bilim va imkoniyatlarini, qiziqishlarini ro'yobga chiqarish uchun keng sharoit yaratish, bandligini ta'minlash, bo'sh vaqtini samarali o'tkazishni tashkillashtirish bo'yicha jon kuydirib gapiradilar.

Mudofaa vazirligi qo'shinlarida o'tgan yillar davomida harbiy xizmatchi

va yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bo'yicha katta tajriba to'plandi, ushbu ishlar muayyan bir tizimga solindi, desak, adashmaymiz.

Buning yorqin misoli sifatida dastlab harbiy xizmatchi va yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning huquqiy asoslari yaratilib, bir qator qarorlar qabul qilindi, maxsus Konsepsiya va Yo'l xaritalari tasdiqlandi. Ushbu hujjatlarda belgilangan vazifalarning ijrosi natijasida harbiy xizmatchilarning ma'naviy saviyasi va intellektual salohiyati yuksalib, milliy g'urur va jangovar ruhi mustahkamlanmoqda, Vatan himoyasi sharafli va muqaddas burch ekanligini yurakdan his etib, milliy armiyamizdan faxrlanish, davlat xavfsizligini himoya qilish uchun mas'uliyat tuyg'usi oshib boryapti.

Harbiy xizmatchi va yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlarida millatimiz g'ururi va faxri bo'lgan buyuk ajdodlarimizning siymosidan, yozuvchi va olimlar, alloma va mutafakkirlar qoldirgan boy ma'naviy merosidan foydalanish alohida ahamiyat kasb etadi. Yer yuzida mavjud bo'lgan har qanday millat va davlat ham bu kabi boy o'tmishi va buyuk shaxslari bilan maqtanib, faxrlana olmaydi. Buyuk ajdodlarimiz hayoti va faoliyati, ularning ibrat yo'li, ko'rsatgan jasorati va fidoyiligi, millatparvarligi va qahramonligi, ma'naviy merosi, harbiy xizmatchi va yoshlarimizni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning bebaho manbai va vositasi hisoblanadi.

Bugungi kunda dolzarb bo'layotgan jadidchilik harakatining yorqin namoyandalardan biri bo'lgan Mahmudxo'ja Behbudiyning mavzuga oid vatanparvarlik va ibratli g'oyalarini misol sifatida keltirmoqchiman. Bobokalonimiz "A'molimiz yoinki murodimiz", "Bizni kemiruvchi illatlar" kabi maqolalarida xalqimizning to'y va ma'rakalarini tanqid qilib, ulardagi isrofgarchilik, manmanlik, obro' orttirish ortidan keladigan turli salbiy holatlardan tegishli xulosa chiqarish lozimligini uqtirishga harakat qiladi. "To'y va ma'raka qilinsun. Ammo hozirgidek isrof etmasdan qilinsun. Va mumkin qadarincha kichik qilinsun. Va ortuqcha pul ila bolalar o'qitulsun", deb yozadi. Shuningdek, o'z fikrini davom ettirib, aqchalik otalar, to'y va ma'rakaga qizg'onmaganlaridek, bolani o'qutishga ham qizg'onmasalar kerak", deya umid bildiradi. Millat bolalarini o'qitish va millat kelajagi uchun kerak bo'ladigan huquqshunoslar, muhandislar, muallimlar, tadbirkorlar - bir so'z bilan aytganda "biz uchun, xalq uchun, Vatan uchun ishlaydurg'on odamlarni yetushdurmoq kerakdur", deya ta'kidlab o'tadi.

M. Behbudiy yoshlarning ta'lim va tarbiyasida "yangi usul" maktablari va ularda ta'lim beradigan muallimlar sonini ko'paytirishga alohida e'tibor qaratgan. Maorif tizimini isloh qilmagan millat dunyoda rohat va saodat yuzini ko'rolmasligini ta'kidlaydi. Uning "Muhtaram yoshlarga murojaat" maqolasida ham yoshlarga murojaat etib, ularni o'z sohalar bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishga, yangi usul maktablarini tashkil etishga, ularda tahsil beradigan zamonaviy bilimga ega muallimlarni ko'paytirish lozimligiga urg'u bergan.

Birgina buyuk ma'rifatparvar M. Behbudiyning ijodiga, uni el-yurt va millatning rivojlanishi yo'lida ko'rsatgan jonkuyarligi va g'oyalari misolida bu kabi shaxslarning ijodi va ma'naviy merosini chuqur o'rganishimiz lozimligini tasdiqlamoqda. Bizning millatimizda esa bu kabi shaxslar bisyor.

Harbiy xizmatchi va yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash yo'nalishidagi ma'naviy-ma'rifiy, tarbiyaviy va mafkuraviy ishlarni olib borishda sinovdan o'tgan va samarali hisoblangan bir qator shakl va uslublardan foydalanish maqsadga muvofiq. Ularni tanlash va qo'llashda muhim bo'lgan talablardan biri bu - qo'shinlarning kundalik o'quv-jangovar faoliyati bilan uyg'unlikda olib borilishi va alohida vaqtni talab qilmasligidir.

Shunday tadbirlardan biri bu - ma'naviy-ma'rifiy tayyorgarlik mashg'ulotlari hisoblanadi. Ushbu mashg'ulotning o'quv dasturida buyuk ajdodlarimiz, sarkarda va allomalarimizning ma'naviy merosini, jang san'ati va sarkardalik mahoratini chuqur o'rganishga, Vatan ozodligi va ravnaqi manfa'atida olib borgan ibrat yo'lini o'rganishga doir mavzular kiritilgan.

Navbatdagi shakllardan biri sifatida kun tartibida belgilangan vaqtlarda ma'naviyat soatlari va ma'naviy yuksalish va vatanparvarlik kunini o'tkazish hisoblanadi. Ushbu tadbirlarni davlat va jamoat tashkilotlari, shu jumladan Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, O'zbekiston Yoshlar agentligi, Yozuvchilar uyushmasi, oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, olimlar, imom-xatiblar, ijodkor ziyolilar bilan hamkorlikda tashkil etish va o'tkazish yaxshi natija beradi.

Madaniy-ma'rifiy tadbirlar doirasida harbiy xizmatchi va ularning oila a'zolarini, yoshlarni teatr va muzeylarga sayohatlar tashkil etish, u yerdagi sahnalashtirilgan spektakllarni va muzey eksponatlarini ko'rish va tanishish orqali ma'naviyatini oshirishga, madaniy hordiq olishga erishish mumkin.

Harbiy qism va bo'linmalarda vatanparvarlik mavzulariga, buyuk ajdodlarimiz va allomalarimizning hayotiga bag'ishlangan badiiy va hujjatli filmlarni namoyish etish, keyinchalik ularning qisqacha muhokamasini tashkil etish bu yo'nalishdagi ishlarning yana bir samarali uslubi hisoblanadi.

Buyuk ajdodlarimiz va allomalarimizning, millatimizning taniqli shaxslarining tavallud kunlari arafasida ularning hayoti va faoliyatini yorituvchi badiiy va adabiy kechalarni, uchrashuv va suhbatlarni tashkil etish, turli ko'rik-tanlov va intellektual bellashuvlarni, kitobxonlik kechalarini o'tkazish harbiy xizmatchilarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning hamda milliy qahramonlarimizga ko'rsatilgan hurmatning samarali uslublaridan hisoblanadi.

Shular kabi ma'naviy-ma'rifiy yo'nalishdagi ishlarni harbiy xizmatchilar va yoshlarning ongi va tafakkuriga kuchli ta'sir ko'rsatadigan, qalbiga yetib boradigan, kayfiyatini ko'taradigan, yangi marralar sari ilhomlantiradigan va zamonaviy axborot, targ'ibot texnologiyalarini qo'llagan holda ta'sirchan ruhda o'tkazish talab etiladi.

Asosiy maqsad, harbiy xizmatchi va yoshlarga buyuk ajdodlarimiz haqidagi ma'lumotlarni quruq yetkazish emas, balki ularning vatanparvarligi va millatparvarligining bugungi kundagi davomchisi, munosib avlod bo'lishga da'vat qilish, ruhlantirish va mamlakatimiz ravnaqi yo'lida o'z hissasini qo'shishga bor kuch-g'ayratini safarbar etishdan iborat bo'lishi kerak.

**Polkovnik O'ktam URUNOV,
Chirchiq oliy tank qo'mondonlik-
muhandislik bilim yurti gumanitar
fanlar kafedrasini boshlig'i, dotsent**

YOSHLAR ARMIYA SAFLARIGA OTLANMOQDA

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining anjumanlar zalida “Mudofaa ishlari bo‘limlari faoliyatini raqamlashtirish natijalari hamda fuqarolarni navbatdagi chaqiruvda muddatli harbiy xizmatga chaqirish bo‘yicha olib borilayotgan ishlar” mavzusida matbuot anjumani bo‘lib o‘tdi.

Unda mudofaa vazirining axborot siyosati masalalari bo‘yicha maslahatchisi – matbuot kotibi polkovnik Otabek Yuldashev, Mudofaa vazirligi boshqarma boshlig‘i podpolkovnik Qadamboy Saidov, Mudofaa vazirligi Markaziy harbiy-tibbiy komissiyasi raisi tibbiy xizmat polkovnigi Najmiddin Saidqulov, Mudofaa vazirligi Tarbiyaviy va mafkuraviy ishlar bosh boshqarmasi boshlig‘i o‘rinbosari polkovnik Mehridin Qo‘chqorov, Respublika Harbiy prokurorining katta yordamchisi adliya polkovnigi Sherzod Xayitov kabi mas‘ullar ishtirok etib, respublika axborot agentliklari va ommaviy axborot vositalari vakillarining chaqiruv masalalari bo‘yicha va boshqa ularni qiziqtirgan savollarga javob berdilar. Qizg‘in savol-javoblardan globallashuv davrida shaffoflik va oshkorlik kirib bormagan soha qolmaganini his qilasiz.

Shu kunlarda “O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarining muddatli harbiy xizmatga navbatdagi chaqiruvi hamda belgilangan xizmat muddatini o‘tab bo‘lgan muddatli harbiy xizmatchilarni Qurolli Kuchlar rezerviga bo‘shatish to‘g‘risida”gi qarorga muvofiq, mudofaa ishlari boshqarmalarining chaqiruv va yig‘in punktlarida fuqarolarni muddatli harbiy

xizmatga navbatdagi chaqiruvi hamda harbiy qismlarda belgilangan xizmat muddatini o‘tab bo‘lgan muddatli harbiy xizmatchilarni Qurolli Kuchlar rezerviga bo‘shatishga tayyorgarlik tadbirlari qizg‘in tusga kirib bormoqda.

Bu borada ham barcha ishlar ochiq, oshkora. Istagan odam xohlagan ma‘lumotini olishi mumkin. Ortiqcha ovoragarchilikka hojat ham yo‘q. Mazkur yo‘nalishda olib borilayotgan tadbirlar haqida keng jamoatchilik va ommaviy axborot vositalari xodimlari

Muallif suratga olgan

ushbu matbuot anjumani davomida atroflicha ma‘lumotga ega bo‘ldilar.

Ta‘kidlash kerakki, muhtaram Prezidentimiz, Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo‘mondoni tomonidan fuqarolarni harbiy xizmatga chaqirish va harbiy xizmatni o‘tash tizimini isloh qilish borasida izchil islohotlar olib borilmoqda. Xususan, 2020-yildan chaqiruv yoshidagi fuqarolarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish va ularni muddatli harbiy xizmatga chaqirishning yangi tizimi joriy etilgan bo‘lsa, mudofaa ishlari boshqarma va bo‘limlarida avtomatlashtirilgan axborot tizimi va ma‘lumotlar bazasi tizimining asosi hisoblangan “Chaqiruv” axborot tizimi ishga tushirildi. Mazkur tizim Ichki ishlar vazirligining “Manzil” va “Xorijga chiqish pasporti” axborot tizimlari, idoralararo hamkorlikni ta‘minlovchi “Elektron hukumat” platformasi, Adliya vazirligining “FHDYOning yagona elektron arxivi”

axborot tizimi hamda Adliya vazirligi huzuridagi Davlat personallashtirish markazi bilan integratsiyasi amalga oshirildi.

Joriy yilning 15-fevralidan boshlab tuman mudofaa ishlari bo‘limlarida muddatli harbiy xizmatga chaqiruv tadbirlari, ya‘ni chaqiriluvchilarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish, ularni harbiy qismga jo‘natish uchun komandalarga tayinlash ishlari boshlandi.

Qurolli Kuchlar safini jismonan baquvvat va ruhan sog‘lom fuqarolar bilan butlash maqsadida muddatli harbiy xizmatga chaqirilish tartibi ikkita bosqichda o‘tkaziladi: birlamchi tibbiy ko‘rik – tuman, shahar mudofaa ishlari bo‘limlari chaqiruv punktlarida

hududiy tibbiy komissiyalari tomonidan hamda chuqurlashtirilgan tibbiy ko‘rik – Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri mudofaa ishlari boshqarmalaridagi yig‘in punktlari harbiy tibbiy komissiyalari tomonidan.

Chaqiriluvchilarning umumijismoniy tayyorgarlik darajasini baholash va yakka tartibda suhbat hamda muddatli harbiy xizmatga tavsiya etilishi mudofaa ishlari bo‘limlarida o‘tkazilib, tanlovning shaffofligini bevosita kuzatib borish uchun chaqiriluvchilarning ota-onalari ham taklif etilmoqda.

Chaqiruv tadbirlarining sifatli o‘tkazilishi esa matbuot anjumanida ta‘kidlanganidek, Qurolli Kuchlar safini sog‘lom va baquvvat, vatanparvar yoshlar bilan butlashga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

Kapitan Aziz NORQULOV,
“Vatanparvar”

QORLI TOG'DA yuksalayotgan jangovar shaylik

Mudofaa vazirligi tizimidagi mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligi va malakasini oshirish bo'yicha 5 yil oldin faqat 2 ta o'quv markazi faoliyat olib borgan bo'lsa, 2024-yilga kelib, ularning soni 19 taga yetdi. Ushbu markazlarda harbiy xizmatchilar 30 dan ortiq jangovar mutaxassislik bo'yicha tayyorlanmoqda.

Mudofaa vazirligi "Chimyon" tog' tayyorgarligi o'quv-mashqlar markazi esa bular ichida alohida ahamiyat kasb etadi. Dengiz sathidan 1 700 metr balandlikda joylashgan, 316 gektar maydonga ega ushbu kompleks 2020-yili foydalanishga topshirilgan.

Kunduzgi va tungi otish, razvedka va aloqa, hududga muvofiq niqoblanish, shartli bemorni favqulodda evakuatsiya qilish, pistirmadan hujum, shartli dushmani qurshab olish, daryodan kechuv, jarlik va daralararo kanat orqali xavfsiz o'tish yo'li hozirlash, shuningdek tog' anjomlaridan bexato istifoda etish kabi o'nlab murakkab jangovar vazifalarni guruh va yakka tartibda ado etayotgan yurt o'g'lonlari yilning to'rt faslida - har qanday vaziyatda o'zlarining jangovar shayligini yuksaltirmoqda.

Hozir qish fasli bo'lgani bois bu yerda harbiy xizmatchilar malakali mutaxassislar yetakchiligida chang'ida uchish, tog' sharoitida harakatlanish, paraplarda uchish, ot marafoni kabi toqqa moslashgan harbiy mashqlarni bajargan holda o'zlarining

jismoniy-taktik imkoniyatlarini oshiryapti.

Markazga borganimizda bir guruh harbiy xizmatchilar tog'li hududlarda chang'ida harakatlanish mobaynida o'qotar qurollardan samarali foydalanishni mashq qilayotgan ekan.

Tog' va uning yon-bag'ri oppoq qorga burkangan. Markaz yo'riqchilari

uchun qor qoplagan hududning-da har bir qarichi tanish. Ammo o'quv kurslarida ishtirok etayotgan harbiy xizmatchilarga bu yerlar hozircha notanishdir. Mashg'ulotlardan ko'zlangan asosiy maqsad ham mana shu yerda oydinlashadi. Ya'ni bunda harbiylarning notanish, o'rganilmagan hududlarda to'g'ri va samarali harakatlanishini tashkil etish, jangovar vazifani betalafot, to'la-to'kis ado etish ko'nikmasini shakllantirish ko'zda tutilgan. Bu, albatta, oson ish emas. Chunki yuzasi tekis bo'lib turgan qorga oyoq bosganingizda goh tizzagacha, goh belingizgacha botib ketishingiz hech gap emas.

Chang'i moslamalarida belgilangan nuqtaga, katta ehtimolki, dushman joylashgan hududga harakatlanib kelish

mobaynida unga qarata birinchi bexato o'qni uzish ko'p narsani hal qiladi. Kurs ishtirokchilari bu yo'nalishda tik, tizzalagan va yotgan holatda o'q otish usullarini turli ko'rinish va shakllarda o'rganmoqda. Ularning muvaffaqiyatga erishishida esa axloqiy-ruhiy holat va o'zlariga bo'lgan ishonch tayanch nuqta vazifasini o'taydi. Bu bizning emas, quyidagi fikr egasi - mutaxassisning gapidir.

- Chang'i bilan harakatlanayotganda avvalo harbiy xizmatchining axloqiy-ruhiy holati yaxshi bo'lishi, o'ziga qat'iy ishonishi kerak. Ishonchsizlik uni yiqitadi, - deydi kapitan Iskandar Abdullayev. - Eng asosiy qoidalardan biri esa keskin burilishlar mobaynida tezlikni to'g'ri boshqarishga ahamiyat qaratish. Chang'i harbiy xizmatchilarning qorli tog' hududlarida jangovar va taktik harakatlarni bajarishdan tashqari yaralangan harbiy xizmatchilarni tez va xavfsiz evakuatsiya qilish vositasi hamdir. Bunda guruh komandirining mahorati sinovdan o'tadi. Chunki jarayonni tashkil etish va uni to'g'ri boshqarish to'liq komandir zimmasiga yuklanadi. Biz bu o'quv kurslari davomida ishtirokchilarning jangovar qobiliyatlarini oshirishdan tashqari shu kabi ko'nikmalarini shakllantirishga ham ahamiyat qaratyapmiz.

Darhaqiqat, tog'li hududlarda jangovar harakatlarni olib borish harbiy xizmatchilar uchun birmuncha murakkabliklarni keltirib chiqaradi. Tinimsiz mashg'ulot, soha sirlarini qunt bilan o'rganish va o'z ustida ishlash esa bu qiyinchiliklarni yengib o'tishga zamin yaratadi.

**Katta leytenant
Islomjon QO'CHQOROV,
"Vatanparvar"**

Yoshlar – hal qiluvchi kuch

Muallif suratga olgan

TARAQQIYOTGA ESH AVLOD

Davrga, rivojlanishga mutanosib tarzda odamlar orasidagi muomala, munosabat ham o'zgarib bormoqda. Bugungi kun har bir yosh o'g'il-qizdan o'ziga ishonch, faollik va tashabbuskorlik talab qiladi. Ular bilimdon, kirishimli va zehni bo'lishi shart. Qunt, matonat va dadillik esa ularni bezab turadigan fazilatga aylanishi lozim.

Bunday beqiyos xususiyatlar o'z-o'zidan shakllanib qolmaydi. "Vatan tayanchi" harbiy-vatanparvarlik harakati yosh avlodga ayni shunday iqtidorni yuzaga chiqarishni maqsad qilgan. Janubi-g'arbiy maxsus harbiy okrugga qilgan ijodiy safarimiz davomida Qarshi shahridagi 1-umumta'lim maktabida bu borada olib borilayotgan ishlar bilan yaqindan tanishdik.

Mazkur umumta'lim maktabida o'quvchilarning nazariy bilim olishlari va o'rganganlarini amaliyotda mustahkamlashlari uchun barcha shart-sharoitlar yaratilgan. Ular mavzu yuzasidan o'zlashtirganlarini ko'rgazmali qurollar vositasida amaliyotda mustahkamlaydilar. Boz

ustiga, maktab ma'muriyati bilan kelishgan holda harbiy qismlarga uyushtiriladigan ekskursiyalar uzoq muddat esda qoladigan hayotiy voqealarga boyligi bilan ajralib turadi. Bu esa zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega, mamlakatning munosib kelajagi uchun javobgarlikni o'z zimmasiga oladigan, barkamol,

maqsadga intiluvchan va serg'ayrat yoshlarni tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega.

– Erkin fikrlaydigan, mustahkam bilimli, jamiyatda munosib mavqeyini egallash qobiliyatiga ega, mustaqil qaror qabul qilishga qodir, xalqi va o'z oilasining farovonligi va yanada rivojlanishi yo'lida izlanishdan, intilishdan charchamaydigan vatanparvar yoshlarni tarbiyalash bizga ikki hissa mas'uliyat yuklamoqda, – deydi Qarshi shahridagi 1-umumta'lim maktabining Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani o'qituvchisi iste'fodagi podpolkovnik Otabel Bekmurodov. – Bizning barcha sa'y-harakatlarimiz o'quvchilarni jipslashtirish, harbiy-vatanparvarlik, o'quv-tarbiyaviy tadbirlarni amalga oshirishda ularning asosiy tashkilotchi sifatida faoliyat yuritish ko'nikmasini, o'qish va intizom bo'yicha yuqori natijalarga erishishga ishtiyoklarini oshirishga qaratilgan. O'z o'rnida bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazishlari uchun qulay va samarali shart-sharoitlarni yaratishga intilyapmiz.

Ta'kidlash kerakki, harakat faoliyatida faol ishtirok etib, maktabini a'lo baholar bilan tamomlagan har bir otryadning bir nafar a'zosiga Mudofaa vazirligi tomonidan oliy harbiy ta'lim muassasasiga o'qishga kirish uchun imtiyozli tavsiyanoma beriladi. Tegishli tavsiyanomaga ega bo'lgan otryad a'zolari respublika oliy harbiy ta'lim muassasalarining tegishli ta'lim yo'nalishlariga o'qishga kirishda test sinovlari natijalariga ko'ra to'plagan ballarining 5 foizi miqdorida qo'shimcha ball shaklida imtiyozga ega bo'ladi. Berilgan tavsiyanoma uch yil mobaynida amal qiladi.

Ushbu maktabning yuqori sinf o'quvchilari bilan suhbatlashganimizda ular o'zlariga bildirilgan yuksak ishonch yanada ko'proq o'qib-izlanishga undayotganini, o'rganganlarini kichik uka-singillari bilan baham ko'rayotganlarini, bu borada qamrovni kengroq olishning ahamiyati haqida gapirib berishdi. 10-sinf o'quvchilari Shohrux Ergashev hamda Shahrizoda Bobojonova kelgusi faoliyatlarini Vatan himoyasiga bog'lamoqchi ekanini, ustozlari doimiy maslahat va ko'maklarini ayamayotganidan mamnunligini bildirdi.

Nafaqat birgina sinf yoki yo'nalish, balki butun millat yoshlari ayni maqsad yo'lida jipslashsa, bu yo'lida izchil intilsa, har qanday maqsad qo'rg'onini zabt etishi muqarrar. Biz ko'rgan, siz o'qiyotganlaringiz keng miqyosdagi faoliyatning bir parchasi, xolos. Olib borilayotgan tizimli islohotlar vaqt o'tib amaliy natijalari bilan qarshimizda bo'y ko'rsatishiga shubha yo'q.

Kapitan Aziz NORQULOV,
"Vatanparvar"

QURBON BEREGIN — MILLIY QAHRAMON

“ Milliy tariximizni o‘rganish va undan bugungi, ertangi hayotimiz muammolarining eng ijobiy, samarali yechimlarini topish jarayonlarida ijodiy foydalanish hamisha kun tartibidagi yangidan yangi dolzarb masala bo‘lib qolaveradi. Zero hayotimiz davom etar ekan, tariximiz ham biz bilan birga yashayveradi, oldimizga vazifalar qo‘yadi.

Tarixdan ma‘lumki, har bir ijtimoiy tuzum odatda dolzarb masalalarni kun tartibiga chiqaradi. Modomiki, masala dolzarb ahamiyat kasb etib, katta muammoga aylandimi, unga yondashuv, eng to‘g‘ri, samarali yechimini izlab topish yo‘lida g‘oyat jiddiy o‘ylab ish qilishni talab etadi. Ya‘ni tafakkur bilan ish ko‘rishni taqozo qiladi.

Milliy tariximizning XX asr boshlaridagi taraqqiyparvar o‘zbek ziyolilari va davlat arboblari faoliyatida yuksak amallar, jumladan yoshlar tarbiyasi, milliy kadrlarni o‘zimizdan yetishtirish, shu bilan birga, davlat boshqaruvi, sud-huquq, moliya, soliq tizimlari, yer masalalarini tadrijiy asosda tubdan isloh qilishga katta e‘tibor berilganini ko‘ramiz.

XX asrning birinchi yarmida yurtimizda faoliyat ko‘rsatgan milliy davlat arboblari Markaziy Osiyo hududida milliy davlatchilik va mintaqaviy o‘ziga xoslikni, fuqarolik jamiyatining rivojlanishiga qo‘shgan ulkan hissasini konseptual va tizimli asosda atroflicha o‘rganish dolzarb masala bo‘lib qolmoqda. XX asrning 20–30-yillarida milliy davlat arboblari va jadidlar o‘lkamizda yuzaga kelgan murakkab bir tarixiy vaziyatda faoliyat yuritgan.

Shular qatorida Qurbon Olloberganovich Beregin (1904–1938) ham bor. Qurbon Ollobergan o‘g‘li 1904-yil 10-dekabrda Xiva shahrida hunarmand-dehqon oilasida dunyoga kelgan. Otasi Ollobergan Xudoybergan Oxund o‘g‘li asli Xonqaning Navxas qishlog‘idan bo‘lib, Xivaga 1902-yil ko‘chib kelgan edi. Qurbonning bolalik chog‘laridan ko‘zi mehnatda pishdi, ayni paytda bobosi Xudoybergan Oxundning ta‘siridami, ilm olishni ham kanda qilmagan. Qurbon avval eski

maktabda o‘qib xat-savod chiqaradi. 1917–1920-yillarning qish oylarida Xiva madrasalaridan birida tahsil oladi. 1920-yilning boshlarida Xorazmda xon hokimiyati ag‘darilib, uning o‘rnida sho‘ro jumphuriyati tuzildi. Qurbon Ollobergan o‘g‘li avval Urganchdagi internatda, 1921-yil iyun oyidan Xivadagi O‘lka o‘qituvchilarni tayyorlash kursida o‘qishni davom ettiradi.

Xorazmda sho‘rolar hukumati hokimiyatni to‘liq o‘z qo‘liga olishda mahalliy yoshlarni ko‘proq jalb etishga alohida ahamiyat qaratadi. Shu maqsadda bolsheviklar hukumati mahalliy iqtidorli yoshlarni tanlab olib, Markaziy Rossiya ta‘lim dargohlariga o‘qishga yubora boshlaydi. Mazkur jarayonda Qurbon Ollobergan o‘g‘li ham 1921-yilning

makkorona rejasini amalga oshirish yo‘lida minglab mahalliy yoshlarni o‘z saflariga tortgan edi. Biroq ularning bir qismi ko‘r-ko‘rona markazning buyrug‘ini bajaruvchi kimsalariga aylangan bo‘lsa, Qurbon Beregin o‘xshagan boshqa qismi umrbod millati va dinini qalbi tubida asrab qola oldi.

Qurbon Ollobergan o‘g‘li 1929-yil avgustda O‘z KP(b) MK tomonidan O‘zbekistonning o‘sha paytdagi poytaxti Samarqand shahriga chaqirib olinadi. U 1929–1931-yillarda O‘zSSR maorif xalq komissarligida kollegiya a‘zosi, 1931-yil oktabr oyidan 1933-yil noyabr oyigacha O‘zbekiston davlat nashriyoti boshqaruvi raisi bo‘ldi. Yana 1931-yildan “Madaniy inqilob” gazetasiga ham muharrirlik qilgan.

Qurbon Beregin 1933-yil oxiridan 1935-yil oktabr oyigacha O‘zSSR KP(b) MQda madaniyat va targ‘ibot bo‘limida yo‘riqchi va ayni paytda 1934-yil 25-maydan 14-avgustgacha kompartiya “tozalash” kampaniyasi bo‘yicha respublika komissiyasida mas‘ul kotib vazifalarida ish olib boradi. 1935-yil sentabrdan O‘zKP(b) MQda madaniy oqartuv bo‘limi mudiri lavozimida xizmat qildi. 1935-yilda Qurbon Bereginning tashabbusi bilan o‘tkazilgan eng yaxshi asarlar tanlovida A. Qahhorning “Sarob” romaniga 2-mukofotning berilishi, A. Qodiriyning “Obid ketmon”, Cho‘lponning “Kecha va kunduz” va R. Rahimiyning “Xoin” pyesa va romanlarining nashrga tavsiya etilishi jamoatchilik tomonidan yaxshi kutib olindi.

Darhaqiqat, Qurbon Beregin qayerda ishlamasin, o‘zidan yaxshi iz qoldirdi. U tarjimon sifatida Xorazmda yashagan boshqird yozuvchisi A. Tagirovning “Soldatlar” qissasini o‘zbek tiliga o‘girdi. M. Sholoxovning Foiq tarjima qilgan “Ochilgan qo‘riq” romanidan tashqari, A. S. Pushkinning “Dubrovskiy”, “Kapitan qizi”, “Bekat nazoratchisi” qissalari, A. Gorkiyning “Ona”, M. Kozimiyning “Qo‘rqinchli Tehron” romanlariga muharrirlik qildi. Aniq bo‘lmagan ma‘lumotlarga qaraganda, Beregin 1924-yil yanvarda Xorazmda ro‘y bergan voqealar tasviriga bag‘ishlangan roman yozgan. Uning adabiy-publitsistik merosida “Madaniy qurilish vazifalari”, “Shodli kunlar” (1929), “Grajdanlar urushining tarixi to‘g‘risida” (1930), “Savod uchun kurash” (1931) singari kitoblar, shuningdek “Ishchilar harakati”, “Yoshlar matbuoti”, “Xalq maorifi jabhasida”, “Madaniy inqilobning muhim masalalari” singari ko‘plab maqolalari bor.

1937-yilning 31-avgustidan 9-sentabriga qadar O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasining IV plenumi bo‘lib o‘tadi. Plenum doirasida tashkil etilgan maxsus komissiya o‘nlab yozuvchilarni chig‘iriqdan o‘tkazib, ularning shubhali hisoblangan qismi uyushma a‘zolidan chiqarildi. Plenum majlislariga rahbarlik qilgan Qurbonning o‘zi ham mazkur jarayonda shubha ostiga olinadi hamda 1937-yil 5-sentabr kuni “yot ansur” sifatida Yozuvchilar uyushmasi a‘zolidan chiqarilib, qamoqqa olinadi.

Shu o‘rinda voqelikka kengroq to‘xtalib o‘tsak. 1937-yil 5-sentabr kuni O‘zSSR Ichki ishlar xalq komissarligi (IIX) Zagvozdin va Agabekov tomonidan Q. Bereginni qamoqqa olish uchun qarorga imzo chekiladi. 1937-yil 5-sentabr kuni Qurbon Beregin uchun order olinadi va uning Toshkent shahri, Uyezdnyaya ko‘chasi 23-xonadonida tintuv o‘tkaziladi.

Q. Beregin qariyb bir oy tinimsiz qiynoqlar ortidan 1937-yil 3-oktabr kuni ilk so‘roqqa chaqirildi. Eng qizig‘i, unga imzolatilgan so‘roq bayonnomasi boshdan oyoq mantiqsizlik va bo‘htonlardan iborat edi. Jumladan, bayonnomada yozilishicha,

“u Akmal Ikromovning talabi bilan Ziyoy Said, G‘ozi Yunuslarning asarlari sahnaga qo‘yilgani va yaqindagina qamoqdan kelgan G‘ulom Zafariyni ishga olgani, shuningdek 1935-yil iyunda o‘zining R. Majidiy bilan birgalikda taqrib yozib, Abdulla Qodiriy, Elbek, Cho‘lponlarning asarlarini nashr etgani va mualliflarga katta-katta gonorar berganini “tan oladi”.

1938-yil mart oyida tergov davomida Abdulla Qodiriy, 1938-yil 30-sentabr kuni Mo‘min Usmonov, 1938-yil 3-oktabr kuni Muhiddin Tursunxo‘jayev bilan o‘tkazilgan yuzlashtirishlarning birortasi kutilganidek o‘tmadi. Aksincha, tomonlar o‘zlariga qo‘yilgan da‘volarni to‘liq rad etadi va hech qachon aksilinqilobiy tashkilotda bo‘lmaganlarini aytadilar.

Qurbon Bereginning ayblov bayonnomasi avvalboshda qo‘yilgan ayblovlar o‘zgartirilmagan holda imzolandi. Qurbon Beregin O‘zSSR JKning 58, 64, 63, 67-moddalari bilan aybdor deb topilib, “Yozuvchilar uyushmasini Cho‘lpon, Qodiriy, Elbek va Rahmat Majidiy singari aksilinqilobchi millatchilar bilan to‘ldirib yuborganlik”da ayblanadi.

1938-yil 4-oktabr kuni O‘zSSR IIX (NKVD) qoshidagi mash‘um “uchlik” sudi soat 00:40 dan 01:05 gacha davom etdi. Qurbon Beregin sud so‘ngida: “Menga qo‘yilgan barcha ayblovlar yovuzlarcha tashkil etilgan bo‘hton, boshqalarning men haqimda bergan yolg‘on ko‘rsatmalarini ham tushuna olmadim”, deb so‘zini tugatadi. Sud unga otuv hukmini e‘lon qiladi va hukm shu kunning o‘zidayoq ijro etiladi.

1953-yilda Stalin vafotidan so‘ng boshlagan “iliqlik shabadasi”ning ilk davridayoq Qurbon Bereginning ishi ham qayta ko‘rib chiqiladi. 1937-yil u bilan ishlagan, uni tanigan bir qancha insonlar qayta so‘roqqa tortiladi. Masalan, 1956-yil 20-aprel kuni uning frunzelik hamkasbi Ilyos Muslim Qurbon Beregin haqida: – 1932–1933-yillar O‘zGIZ (davlat nashriyoti)ning direktori edi. Men u kishining qo‘lida adabiy muharrir bo‘lib ishlaganman. Qurbon Beregin mening nazdimda tadbirkor va cheksiz g‘ayratli inson sifatida qolgan, – deb baho bergan. Shu kuni yana bir guvoh – Kasabov Sergey Grigoryevich: – Beregin o‘z ishining haqiqiy ustasi edi. Uning davrida hamma rejalar muttasil bajarilardi edi. Chunki u odamlarning iqtidorini va kuchini to‘g‘ri baholab, so‘ng vazifa berardi. Shuning uchun jamoada hammaning birday hurmatiga sazovor bo‘lgan inson edi, deb baho bergan. Qurbon Beregin 1956-yil 23-iyun kuni SSSR Oliy sudi harbiy kollegiyasi tomonidan oqlanadi.

Bugungi kunda Yangi O‘zbekistonda inson qadri ulug‘lanadigan adolatli, erkin va obod jamiyat, xalqparvar davlat, farovon hayot barpo etishga qaratilgan islohotlarimiz milliy davlat arboblariimizning o‘sha davra ilgari surgan ezgu g‘oya va dasturlariga har jihatdan uyg‘un va hamohangdir. Shuning uchun xalqimiz ozodligi va Vatanimiz ravnaqi yo‘lida o‘z jonini fido qilgan davlat arboblari va ziyolilarning xotirasini abadiylashtirish, ularning faoliyatini va merosini yangicha tafakkur asosida o‘rganish hamda targ‘ib etishga alohida e‘tibor qaratilmoqda.

Ular tomonidan ilgari surilgan g‘oyaviy-siyosiy, ijtimoiy-ma‘rifiy va huquqiy-axloqiy qarashlar, milliy manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan faoliyatlar, yoshlarimiz uchun chinakam ibrat namunasi bo‘lishi kerak. Ularning hayoti va jasorati bugungi tinch va osoyishta kunlarga osonlik bilan erishilmaganini eslatib, milliy istiqolimizni, jonajon Vatanimizni ko‘z qorachig‘iday asrashga doimo da‘vat etib turadi.

Z. SHOMUROTOV,
Qurolli Kuchlar akademiyasi
katta o‘qituvchisi

VATANPARVARLIK

RUHIDAGI TARBIYANING MA'NAViy-MA'RIFIY ASOSLARI

O'zbekistonda yangilanish davrida jamiyat ma'naviy hayotini sog'lomlashtirish va rivojlantirish, inson omiliga katta e'tibor berish eng asosiy vazifalardan biriga aylandi. Mustaqilligimizning dastlabki kunlaridanoq ajdodlarimiz tomonidan ko'p asrlar davomida yaratib kelingan g'oyat ulkan, bebaho ma'naviy-madaniy merosni tiklash davlat siyosati darajasiga ko'tarilganligi bejiz emas edi.

Ma'naviyati yuksak darajada rivojlangan millatgina porloq istiqloq, buyuk kelajak uchun o'zida kuch-qudrat topa oladi. Ma'naviyati rivojlangan xalq va millat o'z-o'zini qadrlaydi, qaddini tik tutadi, o'tmishi bilan faxrlanadi, o'zligini anglaydi, kelajakka umidvorlik bilan qarab, ozodlik va mustaqillikning qadriga yetib, Vatan ravnaqi yo'lida fidoyilik ko'rsatadi. **Xalqimizning ma'naviyatini tiklashda va rivojlantirishda milliy til va madaniyat, ong, o'z-o'zini anglash, milliy his-tuyg'uni, g'urur va iftixorni o'stirish katta o'rin tutadi.**

Bugungi jahon hamjamiyatida shiddatli kechayotgan globalashuv va integratsiyalashuv jarayonida jahon xalqlari hayotiga, ayniqsa milliy manfaatlariga xavf tug'diruvchi tahdidlar ham turli-tuman shakllarda namoyon bo'lmoqda. Jamiyatda turli kasalliklarning tarqalishi, odamlarni tanazzulda saqlash, zo'ravonlikning kuchayishi, jinoyatchilik, giyohvandchilik, ichkilikbozlik, fohishabozlik, odamlarni o'g'irlab sotish, xususan, geosiyosat o'zgarishi natijasida terrorizm, narkobiznes, korrupsiya, transmilliy jinoyatchilik, diniy ekstremizm, moliyaviy inqiroz, yashirin va hozirgi vaqtda ochiq migratsiya kabi yangi xavf-xatar shakllari vujudga keldi. Bu tahdidlar bir-biri bilan uzviy bog'liq holda jamiyat va shaxslar hayotiga xavf-xatar solish bilan taraqqiyotga katta zarar keltiradi.

Globalashuv jarayonida milliy o'zlikni anglashga bo'lgan ehtiyojning oshib borishida milliy g'oyaga, ya'ni milliy mafkuraga ehtiyoj yanada ortib bormoqda. Darhaqiqat, bugungi kunda yangidan shakllanayotgan milliy mafkura jamiyatimizning mafkura sohasidagi ehtiyojlari asosida yuzaga kelmoqda. Zaruriyat tufayli vujudga kelayotgan milliy mafkura bugungi kunda o'z funksiyasi orqali jamiyatdagi ma'naviy va mafkuraviy muammolarni bartaraf etishda hamda xalqimiz ongini siyosiy, huquqiy, ijtimoiy va iqtisodiy tomondan yuksaltirishda faol rol o'ynamog'i kerak.

Bizga ma'lumki, inson hayotida ham, jamiyat taraqqiyotida ham g'oyalar muhim o'rin tutadi. Shu ma'noda insoniyat tarixini g'oyalar tarixi deyish mumkin.

Har qanday millat va xalq, har qanday ijtimoiy tuzum hamda davlat

muayyan bir tamoyillar va qadriyatlar asosida hayot kechiradi hamda o'z manfaatlari, maqsad-muddaolari, orzu-intilishlarini ko'zlab harakat qiladi. Ular hayotdagi ma'lum bir mafkuraga tayanadi yoki ular asosida yangi bir mafkuraga asos soladi. Inson tafakkuri voqelikni idrok etish mobaynida turli fikrlar, qarashlar, g'oyalar va ta'limotlar yaratadi. Binobarin, g'oyalar inson tafakkurining mahsulidir. Lekin tafakkur yaratgan har qanday fikr yoki qarash, mulohaza yoki nuqtayi nazar g'oya bo'la olmaydi. Faqat eng kuchli, ta'sirchan, zalvarli fikrlargina g'oya bo'la olishi mumkin.

Shuningdek, global o'zgarishlar sharoitida milliy g'oya va milliy o'zlikni anglash sohasida vujudga kelayotgan dolzarb muammolar, xususan, jahonning ayrim mintaqalarida tobora kuchayib, ildiz otib borayotgan g'oyaviy-mafkuraviy va ma'naviy tahdidlardan **xalqimiz ma'naviyatini asrash, ayniqsa yosh avlodning qalbi va ongiga milliy g'oyani singdirish tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.**

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Parlamentga yo'llagan murojaatnomasida oldimizga qo'ygan ulkan vazifalarni amalga oshirishda biz uchun kuch-qudrat manbayi bo'ladigan milliy g'oyani rivojlantirishimiz zarurligini alohida qayd etdi. Xususan, milliy o'zligimizni anglash, **Vatanimizning qadimiy va boy tarixini o'rganish, bu borada ilmiy-tadqiqot ishlarini kuchaytirish, gumanitar soha olimlari faoliyatini har tomonlama qo'llab-quvvatlashimiz lozim.** O'tmishga berilgan baho, albatta, xolisona, eng muhimi, turli mafkuraviy qarashlardan xoli bo'lishi zarur.

XXI asrga kelib kishilik jamiyatida misli ko'rilmagan xavf-xatar paydo bo'ldi: globalashuv, asl qadriyat va o'zga madaniyatni yo'qqa chiqarish, shu tariqa millatni o'z ildizidan uzib, manqurtga aylantirish, "ommaviy madaniyatni" yoyish harakati avj oldi. Millatning o'zligini, o'ziga xos fazilatlarini yo'q qilish uchun kurash keskinlashdi. Bugun hududlarni mustamlaka qilish uchun millatlar o'zligini, qiyofasini isloh qilish, qadim ildizidan, tarixdan, asl sarchashmalardan uzish, mamlakatlarni ma'naviy "mustamlaka" qilish oddiy hodisaga aylandi. Hech

ikkilanmay aytish mumkinki, bu mudhish xatardir.

Bizga ma'lumki, O'zbekiston xalqini birlashtirayotgan milliy g'oya o'zining chuqur ildizlari va tarixiy taraqqiyot yo'lga ega. Xalqimiz milliy davlatchiligi tarixida to'plangan tajribalar, shu bilan birga tarixiy jarayonlardagi yuksalish va inqiroz saboqlari natijasida shakllangan, milliy g'oya xalqimiz qo'lga kiritgan mustaqillikni mustahkamlashda, milliy tarbiyaviy qadriyatlarni tiklash va yoshlarni barkamollikka yetkazishda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston jamiyatining mafkurasi hisoblangan milliy g'oya bunyodkor g'oyalar asosida yaratildi. Xalqning o'ziga xos axloqiy me'yorlari negizida shakllangan uch ming yillikdan ortiq tarixiy taraqqiyotni o'z ichiga olgan bunyodkor g'oyalar ijtimoiy, iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy, tarbiyaviy maqsadlarni o'zida mujassam etib, izchil tizim sifatida haqiqiy milliy mafkuraga aylandi, desak, xato bo'lmaydi.

Qadimdan ajdodlarimiz ta'lim-tarbiyani jamiyat taraqqiyotining zarur sharti sifatida baholagan. Shuning uchun ham o'sha davrlardayoq bolalar va yoshlar ta'lim-tarbiyasiga qat'iy talablar qo'yilgan. **Ularda mardlik, kamtarlik, jasurlik, vatanparvarlik, xalqparvarlik asosiy fazilat sifatida shakllantirilgan, shuningdek otda chopish, kamonbozlik, nayzabozlik, qilichbozlik, jang san'ati, ov qilish, chorvachilik bilan bog'liq ko'nikmalar yoshlarga hayot kechirishning asosiy talablari sifatida singdirilgan.**

Mustaqil O'zbekistonda hozirgi davrda millat, jamiyat, davlatning birlashtiruvchi bayrog'i bo'lgan milliy g'oya va mafkurani shakllantirish hamda xalqimiz ongiga singdirish yuzasidan faollik bilan ish olib bormoqda. Bu mafkura mustaqillik yillarida erishilgan g'alabalarni, eng katta yutug'imiz bo'lgan istiqloqimizni, ona Vatanimizni, farzandlarimizning baxtli kelajagini fidoyilik bilan himoya qilish, doim hushyor va sergak bo'lishga yordam beradi.

Zero O'zbekiston bizning umumiy uyimiz - uni asrash har birimizning vazifamiz. Shu ma'noda milliy g'oya har birimizning qalbimizga singadigan, umumiy g'oyamiz, ongimiz,

dunyoqarashimizning tarkibiy qismidir.

Lekin bugungi shiddatli zamon mafkuraviy amaliyotida milliy mafkura o'z funksiyalarini bajarish borasida raqobatdagi mafkuralardan ancha ortda qolmoqda. Buning sababi jamiyatda mafkuraviy ishning noto'g'ri yo'lga qo'yilganligida emas, aksincha bizning bu tezkor taraqqiyot davrida mafkura sohasini to'la takomillashtirib, uni amalga oshirishda qat'iyat ko'rsata olmayotganligimizdadir.

Bugungi jamiyatimizda mafkura sohasida bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar ko'lami keng bo'lib, ular quyidagilar:

- milliy mafkuraning nazariy konsepsiyasini yanada takomillashtirish;

- milliy mafkura amaliyotiga zamonaviy teg'ibot texnologiyalarini joriy etish kabilardir.

Yuqorida sanab o'tilgan dolzarb masalalarni nazariy va amaliy jihatdan hal etilishi milliy mafkura asosida fuqarolar siyosiy madaniyatini rivojlantirishning garovi hisoblanadi. Agar mazkur vazifalar bajarilmasa, milliy mafkura nazariy jihatdan davr talablariga javob bera olmay, o'z o'rnini begona mafkuralarga bo'shatib berishga majbur bo'ladi. Begona, vayronkor mafkuralar amaliyotida esa fuqarolar siyosiy madaniyatini rivojlantirish emas, ko'proq ularning siyosiy hissini junbushga keltirishga harakat qilish ehtimolining kuchayishi kuzatiladi. Bunga misol qilib, Gruziya, Qirg'iziston, Ukraina yoki arab davlatlari bo'lgan Iroq, Suriya, Liviya kabilarni keltirish mumkin.

Umuman olganda, milliy mafkura nazariyasini boyitish uchun, avvalo, keng xalq ommasi, shu soha mutaxassislarining fikri va albatta, so'zsiz ravishda islom omilini hisobga olish juda zarurdir. Shundagina bugungi kunda siyosat va mafkura yo'nalishida muammo hamda muhokamalarga sabab bo'layotgan fuqarolar siyosiy madaniyatining rivojlanishiga to'sqinlik qilayotgan masalalarga nazariy jihatdan javob berish mumkin.

**Polkovnik
Qudrat XUDAYBERGANOV,
Qurolli Kuchlar akademiyasi
Milliy iftixor va harbiy-
vatanparvarlik kafedrasini boshlig'i,
(PhD), dotsent**

OFITSERLIK MAS'ULIYATI

Ofitserlik haqli ravishda xalqimiz orasida eng hurmatga sazovor kasblardan biri hisoblanadi. O'zbekiston armiyasi ofitseri – Vatanning mohir himoyachisi, xalqimizning tayanchi va suyanchi sanaladi. Uning zimmasiga xalqimiz o'zining tinch-osoyshta hayoti, bunyodkorlik faoliyati va farovon kelajagini himoya qilish vazifasini yuklaydi.

Surat tahriyat arxividan olindi

yagona organizm kabi harakat qila olish qobiliyati. Jangovar jipslikka harbiy xizmatni puxta tashkil etish, yuqori kasbiy mahorat, har bir harbiy xizmatchining bajaruvchanligi, ularning taktik tafakkuri, komandirning g'oyasini tushuna olishi, tashabbuskorlik, ijodkorlik va borini berib xizmat qilishga intilishlari orqali erishiladi. Jamoaning jipsligi va jangovar uyg'unligi bo'linmalarning jangovar shayligi va ularning xizmat faoliyatining barcha sohalariga ta'sir etuvchi muhim omil hisoblanadi. **O'z o'rnida jamoaning jipsligi va jangovar uyg'unligi darajasiga harbiy xizmatchilar tomonidan nizomiy qoidalarga amal qilinishi bevosita ta'sir ko'rsatadi.**

Yuqorida ofitserlik kasbiga nisbatan keltirilgan fikr va mulohazalar kecha yoki bugun paydo bo'lib qolmagan, albatta. Ular asrlar davomida o'z zamonasining eng ilg'or vakillari tomonidan shakllantirilib, sayqallanib kelingan. Agar milliy harbiy merosimizga nazar solsak, Abu Nasr Forobiy, Yusuf Xos Hojib, Amir Temur, Alisher Navoiy, Zahiriddin Muhammad Bobur, Ahmad Donish kabi buyuk allomalimiz o'zlarining nodir asarlarida qo'shin, lashkar va lashkarboshilar haqidagi noyob, bugungi kunda dolzarb ahamiyatga ega bo'lgan qarashlarini yozib qoldirganliklarining guvohi bo'lamiliz.

Jumladan, buyuk mutafakkir Abu Nasr Forobiyning davlat va qo'shin to'g'risidagi g'oyalari uning "Fozil shahar aholisining qarashlari haqida", "Baxt-saodatga erishish haqida", "Baxt-saodatga erishish yo'llari haqida ko'rsatmalar", "Fuqarolik siyosati", "Davlat arbobining naqlari", "Lashkarboshilar haqida risola", "Hayot va janglar haqida so'z" nomli risolalarida batafsil bayon etilgan.

Mutafakkir lashkarboshi va uning fazilatlarini xususida ham ilg'or fikrlarni o'rta tashlaydi. Forobiy fikricha, **lashkarboshi foydali va go'zal hisoblangan fikriy qobiliyati bilan birga, barcha askarlar uchun umumiy axloqiy sifatlariga ham ega bo'lishi kerak** va agar u mazkur harakatlarni oxiriga yetkazishni xohlasa, askarlarga xos bo'lgan sifatlardan foydalanadi. Uning jasurligi harbiylarning alohida xatti-harakatlarida namoyon bo'ladigan jasurlikka mos bo'lishi kerak. Bizningcha, Forobiyning askarlar va lashkarboshilar to'g'risida bildirgan fikrlarining uning o'z davrining yetuk harbiy nazariyotchisi bo'lganligiga ishonch hosil qilish mumkin.

Buyuk shoir va mutafakkir Yusuf Xos Hojib o'zining "Qutadg'u bilig" asarini 1069-yilda yozgan. Jahon adabiyotining nodir asarlaridan biri bo'lgan bu asarda eng yaxshi insoniy fazilat va xususiyatlar to'g'risida fikr yuritilgan.

Asarda mutafakkir lashkarboshi va uning fazilatlarini haqida qimmatli fikrlarni ilgari suradi. Uningcha, qo'shinga, albatta, bitta boshliq kerak. Bu boshliq, o'z navbatida,

ko'p narsani boshidan kechirgan, dadil, sheryurak bo'lishi lozim. Yusuf Xos Hojibning ta'kidlashicha, **lashkarga bosh bo'lish og'ir ish, chunki u yov bilan yuzma-yuz turadi.** Shuning uchun yigitlar orasidan sara, mard va kuchli, mergan va saxovatli kishini ajratish lozim. Biroq g'ofil kishilar bu ishga yaramaydi. Saxovat ko'rgan lashkar bir-birining qo'lidan qattiqroq ushlaydi, natijada ularning jipsligi ortadi. Lashkarboshi ko'p narsalardan tiyilib, kifoyalangani ma'qul. Chunonchi, o'zini o'ylab dunyo yig'ish, yer-suvim, bog'-rog'im deb oltin-kumushga ko'ngil berishdan ko'ra, unga begona bo'lgani yaxshi, deydi.

Yusuf Xos Hojibning fikricha, **"lashkar boshlig'i, eng avvalo, uyat-andishali, or-nomusli bo'lishi kerak. Erkak kishi or-nomusini deb yovga otiladi, undan o'chini oladi. Chunki u or-nomus tufayli yov lashkarini parokanda qiladi".**

Shu o'rinda mutafakkirlarimizning yuqorida zikr etilgan va boshqa shu kabi qarashlari, o'g'irlari, pand-nasihatlari asosida sayqallanib, shuningdek bugungi kun ofitseri uchun ahamiyatli bo'lgan tavsiyalarni keltirib o'tish maqsadga muvofiq, bo'ladi deb o'ylaymiz:

1. Adolatli komandir bo'ling! Amir Temur bobomiz yozganidek, "Bir kunlik adolat, yuz kunlik toat-ibodatdan afzalroq".

2. Shaxsan o'zingiz boshqalardan farq qiladigan boshqaruv uslubini qo'llashni boshlang! Bo'ysunuvchilar ishlash prinsipingiz – qattiqqo'l, talabchan, aytganini qildiradigan yoki yumshoq kishi ekanligingizni anglagach, shunday "sharoit"ga moslashishni o'ylab qolishadi.

3. Harbiy xizmatchilarning bilim saviyasi, ishchanligi, imon-e'tiqodi va ichki madaniyatiga e'tibor bering! Tanish-bilishchilik, qarindosh-urug'chilik – komandirning lavozimidan ketishini tezlashtiradi, xolos. Oldingi tuzumlarga xos bo'lgan illatga urg'u berib, yana pand yeb qolmang!

4. Qo'rqitish, po'pisa usullarini ishlatmang! Bu eskirgan, istiqbolsiz ish uslubidir. Har ishda oqibatni o'ylang! Har kungi ishingizni shirin muomala, takalluf bilan boshlang! Qobiliyatli shaxslarni topib, ularni qo'llang, amsa iste'dodsiz, savodi yo'q, dangasa, safsataboz kadrlarni tarbiyalashga urinmang!

5. Vakolatingiz doirasida bo'ysunuvchilarni rag'batlantirib turing! Eskidan kelayotgan shu usul qo'llanilsa, ishingizda samara ko'rinsa boshlaydi.

6. Besh qo'l baravar bo'lmaganidek, bo'ysunuvchilar ichida shartaki, xushomadgo'y, injiq va xudbin shaxslar uchraydi. Siz ularni fe'li, xarakteriga qarab ishlating!

7. Topshiriqni aniq va tushunarli ifoda eting! Harbiy xizmatchida bu juda muhim omil. Agar samarasini tezroq ko'rishni istasangiz, bo'ysunuvchilarga o'z shartlaringizni dangal aytib va gaplaringizni bloknotga yozdiring! Nimani kutishingiz va yaxshi uddalashsa, hatto rag'batlantirishingiz mumkinligini aytib! Shunda bo'ysunuvchilar jonini jabborga berib ishlaydi.

8. Siz o'zingiz uchun qisqa va uzoq muddatli reja dasturlarini tuzing! Ularni rahbariyat va jamoa a'zolari bilan muhokama qilib, "pishitgan"dan so'nggina, dadil harakatni boshlang! Maslahat va kengash ishda ko'p asqatadi.

9. Buyruq, farmoyishlar tayyorlaganda, qisqa muddatlarni qo'ying! Uning natijasini oldinroq ko'rishni xohlasangiz, o'rinbosarlar bilan ishlarning nazoratini to'xtatmang!

10. Jamoa a'zolari ruhini ko'tarishga harakat qiling! Bo'ysunuvchilar orasida ahil, do'stona muhitni yarating! Ayniqsa, bayram kunlari bunday imkondan unumli

foydalaning! Bayramlar va ziyofatlarda jamoa bilan birga bo'ling!

11. Tajribali, ishchan bo'ysunuvchilarning yutug'ini boshqalarga o'rnak qilib ko'rsatishni odat qiling! Jamoa qo'lga kiritgan ulkan ishlarni e'tirof eta boshlasangiz, bo'ysunuvchilarning ruhi ko'tarilib, o'z xizmatiga ishtiyoqi yanada oshadi.

12. Bo'ysunuvchilarning iste'dodi, kasb-hunarini bemalol, bexijolat namoyon eta olishiga sharoit yarating! Ish vaqtida tepasiga borib o'tirmang! Chunki inson o'zini chetdan kuzatib turishganini sezsa, ishlagisi kelmaydi.

13. Keksalarga va yoshlarga – har biriga o'ziga xos uslubda izzat-ikrom, g'amxo'rlik ko'rsating! O'zingiz ham boshqalarga o'rnak bo'ling! Rahbarning shaxsiy ibrati va go'zal muomalasi jamoasiga xayr-u baraka keltiradi, degan gap bejiz aytilmagan.

14. Yuqori turuvchi qo'mondonlikdan tezkor topshiriqlar bo'lgan paytlarda jamoa birlashadi, jipslashadi. Ularni bajarish chog'ida jamoa a'zolarining fikrlari, takliflari inobatga olinsa, bo'ysunuvchilar: "Komandir biz bilan hisoblashadi", degan xulosaga keladi.

15. Jamoadagi yangi g'oyalar, takliflar bergan tashabbuskor, aqlli bo'ysunuvchilarni eshiting! Ammo bundaylarni qo'llab-quvvatlab turishni unutmang!

16. Asosli tanqid – kelajak mevasi, deydilar. Ba'zi yosh harbiy xizmatchilar ko'pincha noto'g'ri yo'ldan ketayotganini o'zlari sezmay qolishadi. Agarda ularning xatosini topsangiz, buni hammaning oldida aytib o'tirmang! Oldingizga chaqirib, o'ziga batafsil tushuntiring!

17. Yuksak orzularga intilib yashang! Boshqalardan ham shunday optimist bo'lishni talab qiling! Ammo ishni qoyilmaqom ado etayotgan shaxslarning marra "narvoncha"sini sal ko'tarib qo'ying, toki to'xtab qolishmasin.

18. Kasbingizga qattiq mehr qo'ying! Chunki shu kasb-hunar oilangizni boqib turgan ekan, kundalik ish-yumushlarni zavq-shavq bilan bajarishdan tolmang! Bu xatti-harakatingizni ko'rgan bo'ysunuvchilar sizdan andaza oladi.

19. Bo'ysunuvchilarga barcha sharoitni yaratib qo'ysangiz, xizmatga ijobiy ta'sir etadi.

20. Bo'ysunuvchilardan har doim zerikarli, bir xil tarzidagi ishlarni bajarishni talab etmang! Jamoada rang-baranglik, yangi fikrlar, innovatsiyalar bo'lgani tarafdorimiz. Imkon topilsa, jamoangiz bilan tabiat qo'yniga sayr-u sayohatlar tashkil eting! O'sha kungi hordiqdan keyin bo'ysunuvchilaringiz o'z taassurotlarini uzoq vaqt gapirib yurishadi. Bular hammasi harbiy jamoada ijodiy muhitni yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, ofitser zimmasiga bo'linma, qism, qo'shinlarni boshqarish yuklatilgan Qurolli Kuchlardagi mansabdor shaxs hisoblanadi. U bo'ysunuvdagi shaxsiy tarkib uchun yakka boshliq hisoblanib, unga tobe bo'linmaning jangovar va safarbarlik shayligi hamda qo'yilgan vazifalarning muvaffaqiyatli bajarilishi uchun javob beradi. U amalda ma'lum bir o'quv va jangovar vazifalarni mustaqil ravishda bajarishi kerak.

Ofitserning butun xizmati davomida uning hayotga va harbiy xizmatga bo'lgan qarashlari mustahkamlanib, harbiy xizmat muhitidagi o'z o'rnini tushunishi, shakllanib, ofitser shaxsi sifatidagi fazilatlarini rivojlanib boradi, **Vatan himoyachisi deya atalmish o'ta murakkab va sharafli kasbga munosib ekanligi bo'yicha sinovlardan o'tadi.** Ba'zan unga tajriba, muayyan bilim va ko'nikmalar, vaqt esa har doim yetmay qoladi. Ofitser o'zining kasbiy bilimlarini muntazam oshirib borishi, xizmat jarayoniga ilg'or uslub va uslubiyotlar hamda texnologiyalarni joriy qilish, shuningdek ulug' ajdodlarimiz meros qilib qoldirgan boy tajriba va o'g'irlariga amal qilish orqali xizmat faoliyati bilan bog'liq bo'lgan vazifalarni muvaffaqiyatli hal qila oladi.

I. MAHMUDOV,
Qurolli Kuchlar Harbiy meros va zamonaviy tadqiqotlar instituti katta ilmiy xodimi, dotsent

Navoiy – o‘zbek xalqiniki, barcha turkiy xalqlarniki, qolaversa, banibasharniki. U jahonning eng buyuk yuz shoiridan biri sanaladi. Alisher Navoiy nomini tilga olmagan, uning asarlaridan bahramand bo‘lmagan, loaqal g‘azallarini eshitmagan o‘zbekning o‘zi yo‘q. Yana qo‘liga qalam tutgan odam borki, Navoiyini muhabbat bilan tilga oladi, unga e‘timodini izhor qilgisi keladi. Shu asnodda – faxr-u g‘urur sababli, albatta, ayrimlar maqtov va olqishni haddan oshiradilar ham.

Adibning ijodiy iqtidori uning so‘z boyligida aks etadi. Yaxshi yodimda, 1978-yil lug‘atshunos olim Ernst Begmatov, “Bekorga G‘afur G‘ulomni muncha maqtashmas ekan, – degan edi o‘zi bosh bo‘lib chop ettirgan “O‘zbek tilining imlo lug‘ati”ni taqdim etayotib. – Hozirgi yozuvchi va shoirlar ichida eng ko‘p so‘z qo‘llagan odam G‘afur G‘ulom ekan...”

O‘tmish adabiyotimizda tili eng boy ijodkor Alisher Navoiy ekanligi esa shubhasiz. Xo‘sh, bu daho adib o‘z asarlarida qancha so‘z ishlatgan?

Bu savolga bir-biridan juda katta farq qiladigan ikki xil javob bor. Yetmishinchi yillarda tilshunos Bahrom Bafoyev maxsus shug‘ullanib, “Alisher Navoiy asarlarida 26 mingga yaqin so‘z qo‘llagan”, degan xulosaga kelgan va ayni ma‘lumot ko‘p joylarda aytib kelinar edi. Ammo yaqindan beri yana bir xabar adabiy doiralarda bot-bot tilga olinadigan bo‘lib qoldi. Unga ko‘ra, Navoiy asarlaridagi so‘z sanog‘i bir milliondan ortiq. Hatto ayrim gazeta-jurnallarda “Navoiy bir million uch yuz ming so‘z qo‘llagan”, degan yanada “aniq” statistika ham bor.

Yozuvchi Lola O‘roqova “O‘zbekiston adabiyoti va san‘ati” gazetasida bosilgan “Mukammal izohli lug‘at ehtiyoji” degan maqolasida: “...qachongacha 80 ming so‘z atrofida aylanib yuramiz? Qachon o‘zbek tilining mukammal izohli lug‘ati chiqadi? Holbuki, Alisher Navoiy bobomiz o‘z asarlarida bir milliondan ortiq so‘z ishlatgani haqida yozishgan. Bu so‘zlarning

aksariyati arab, fors, urdu, xitoy, mo‘g‘ul so‘zlari bo‘lganda ham million raqamining o‘zi Navoiy ijodi, qolaversa, turkiy tilning qudratiga tutilgan ko‘zguvur”, deb yozadi (2020-yil 6-noyabr).

Men bir million va bir million uch yuz mingni avvalgi 26 mingga taqsim qilib ko‘rgandim, 38 va 50 raqamlari chiqdi. Demak, Navoiy yo 26 ming so‘zni istifoda qilgan, yoki undan qariyb qirq baravar ko‘p – 1 milliondan ortig‘ini, vassalom. Oshiq-kami yo‘q. Orada buncha tafovut borligi qiziq. Akademik Abdulla A‘zamov esa “Munajot”ga bitgan sharhlarida “Shoir asarlarida 100 mingdan ancha ortiq so‘z qo‘llagan”, deb yozadi. Bu, albatta, boyagi 26 ming so‘zdan kamida to‘rt baravar (+400 foiz) ko‘p, demak.

Tilshunoslik, jumladan lug‘at ishi, matematika singari aniq fan. Bunda aniq dalillarga, sinchiklab tekshirish oxirida tasdiqlangan aniq raqamlarga asoslanib hukm aytish lozim.

Berdak Yusuf otli tilshunos olimimiz yaqinda besh jildlik “Navoiy tili lug‘ati”ni tayyorlab, uning birinchi jildini chop ettirdi. Bu ulkan lug‘atda Navoiy qo‘llagan birorta ham so‘z tushib qolmasligiga alohida e‘tibor bergan. Birinchi jildda “A” boshidan “D” oxirigacha - “a”, “b”, “v”, “g”, “d” tovushlari bilan boshlanadigan jami 4 730 ta so‘z izohlangan. Bu yog‘i oddiy arifmetika amali: ana shu sonni besh jildga ko‘paytirsangiz, kamida 24 mingta so‘z kelib chiqadi. Albatta, keyingi jildlardan o‘rin olajak “M” va

“T” kabi tovush bilan boshlanadigan arabcha so‘zlar shoir asarlarida shoyon ekanini nazarda tutsak, Navoiy asarlarining leksikoni yanada oshib, 25-26 ming atrofida bo‘lishi oydinlashadi. Ana shu besh jildlik to‘liq bosilib chiqqach, Alisher Navoiy asarlarida nechta so‘z mavjudligi aniq-tiniq ma‘lum bo‘ladi. Holbuki, shu 4 730 so‘zning bir qanchasi u yoki bu kishi nomlari – Navoiy tilga olgan odamlarning ismi.

Unda “million-bir million uch yuz ming” degan so‘z qayoqdan chiqdi?

Aftidan, ayrimlar shoir asarlarida qo‘llangan so‘z deganda Navoiyning hamma asarlarida qo‘llangan barcha leksik birliklar nechtaligini tushunishayotganga o‘xshaydi. Fikrimizni ravshan anglatish uchun Navoiyning hammaga ma‘lum bir baytini tahlilga tortamiz:

*Meni men istagan
o‘z suhbatig‘a arjumand etmas,
Meni istar kishining
suhbatin ko‘nglum pisand etmas...*

Bu baytda 14 ta so‘z bor. Ammo aslida – nechta so‘z bor? “Men” so‘zi uchta, “istamoq”, “suhbat”, “etmas” kalimalari ikkitadan. Demak, baytda 9 ta alohida so‘z qo‘llangan, biroq kimdir esa “yo‘q, o‘n to‘rtta so‘z bor”, deydi.

Alisher Navoiy asarlarida jami bir milliyon, bir million uch yuz mingtami so‘z bo‘lsa bordir. Axir, “Xazoyin ul-maoniy” va “Xamsa”ning o‘zida qariyb 100 mingdan ortiq misra she‘r bo‘lsa va har bir misrada o‘rtacha yettita so‘z kelsa, shuning o‘ziyoq 700 ming so‘z degani. Ammo bu ulkan matn ichida, aytaylik, “dilbar” degan kalam 560 marta, “jonon” 1 400 ta, “jon” – 900 marta, “vasl” – 358 ta qo‘llangan bo‘lsa, bularning har biri lug‘atga alohida kiritilmaydi-ku? Bunaqa “mantiq” asosida ish yuritiladigan bo‘lsa, qariyb 1 million misra she‘r yozgan Xusrav Dehlaviy 6-7 milliondan ortiq so‘z qo‘llagan, deb ko‘rsatilishi lozim. Holbuki, unday emas.

Har gal til bayramida, yoki Navoiyning tavallud kunlarida “Hazrat 26 mingta so‘z qo‘llagan, Pushkinda esa 21 197 ta so‘z bor, xolos, boshqalarniki shunga ham yetmaydi”, degan iddaolar aytiladi. To‘g‘ri, shoir ijodida so‘z boyligi muhim, ammo leksikonning o‘zi buyuklikning eng muhim belgisi yo mezoni emas. Nazariy jihatdan, qay bir adib besh-olti mingta so‘z qo‘llab, hali hech kim yeta olmagan darajaga erishishi mumkin. Buni dalillashga yana Navoiyning o‘zi yordamga keladi. Uning o‘spirin chog‘idagi

*Orazin yopqach ko‘zumdin
sochilur har lahza yosh,
Bo‘ylakim, paydo bo‘lur*

yulduz, nihon bo‘lg‘ach quyosh deb boshlanuvchi g‘azalini eshitgan Lutfiy turkiy tilda bitgan o‘n ming baytlik ash‘orini ana shu birgina baytga alishtirishga rozi ekanini, o‘shanda ham o‘zini baxtli deb sanashini aytgan. Holbuki, bu matladda atigi 14 ta so‘z bor, xolos.

Ulug‘ shoirimiz ijodini talqin etishda yana bir yangilish holat bor. Uni muxtasar qilib, Navoiy nechta asar yozgan, deb ifodalash mumkin. Istalgan odamdan, hatto maktab bolasidan so‘rab ko‘rsangiz, hech

ikkilanmasdan bir necha mingta, deb to‘g‘ri javob beradi. Chunki turkiy g‘azallarining o‘zi 2 600 ta bo‘lsa, mumtoz lirikaning boshqa o‘nlab janrlarida qanchadan qancha asarlari bor. Bu yoqda dostonlar, risolalar... Ammo ba‘zi Navoiy bilimdonlari shoir 43 ta, boshqalari esa sal ko‘proq asar yozgan, deb aytadi. Chunki... Navoiy o‘z asarlariga shuncha sarlavha qo‘ygan emish. Ajab, bu fikr to‘g‘ri bo‘lsa, unda Shekspirning shuncha soneti... bitta asar bo‘lib chiqadimi? Atoyi kabi umr bo‘yi faqat g‘azal yozgan shoirlar bitta asar yozgan, xolosmi? Devon tuzmagan shoir esa yuzlab g‘azali bo‘lsa-da, birorta asar yozmagan sanaladimi?

Bizningcha, har bir g‘azal – mustaqil bir asar. Ruboiy, tuyuq, mustahzod, muxammas...ning har bittasi alohida ijod mevasi. “Meni men istagan o‘z suhbatig‘a arjumand etmas...” bilan “Orazin yopqach...” g‘azallari, garchi bitta devonda yonma-yon kelsa-da, boshqa-boshqa asarlar. Pushkinning har bir she‘ri, Shekspirning har qaysi soneti boshqa-boshqa asar sanalgani kabi Navoiyning har bir g‘azal va ruboiysi, tuyuq va fardi alohida, mustaqil ijod mevasi, deb aytilishi darkor.

Endi ikki og‘iz gap Navoiyini tavsiflash haqida. Maqsud Shayxzoda bir mahal Navoiyini “g‘azal mulkingning sultoni” deb atagan. Bu – to‘g‘ri ta‘rif. Ammo keyingi paytlarda bu kamday tuyuldi chog‘i, ayrimlar Alisher Navoiyini “so‘z mulkingning sultoni” deb ulug‘lashga o‘ta boshlashdi. To‘g‘ri, maqtov hammaga yoqadi, ammo men ishonamanki, agar Alisher Navoiy tirik bo‘lganida, o‘zini faqir-u haqir deb bilgan ulug‘ shoir bunaqa mubolag‘ani inkor etgan bo‘lardir. Navoiy bunga muhtoj emas.

Yana qachon Navoiy nomi tilga olinsa, albatta, “hazrat” epitetini qo‘shadigan, “hazrat”siz Alisher Navoiy deya olmaydigan bo‘lib qoldik. “Hazrat” lug‘aviy ma‘noda, “oldimdagi”, “huzurimdagi”, “hozir bo‘lib turgan”, degani. To‘g‘ri, payg‘ambarlar, ulug‘ kishilar nomini tilga olganda ehtirom ifodasi sifatida qo‘llanadi. Ammo bir shaxs nomiga bu epitetni yelimplab yopishtirib, hadeb “hazrat”layversak, bu so‘zning ham qadri tushib, o‘rtamiyonalashadi. Nutqda ekspressiv vositalar orttirilgani sari impressiya (*ularning kishiga ta‘siri*) susayib ketaverishi bor gap.

Bir mahal Ozod Sharafiddinov “Shunday shoirlar borki, ismining o‘zi har qanday unvon va mukofotdan yuqori turadi”, deb lutf qilgan edi. Alisher Navoiyning qutlug‘ nomiga epitet qo‘shib ta‘riflash shart emas. Ijodi ko‘lami bo‘yicha turkiy xalqlarning eng ulug‘ shoiri va tili eng boy bo‘lgan Navoiyning “bir million so‘z qo‘llagan” degan mohovatga ham ehtiyoji yo‘q. Undan ko‘ra, har birimiz o‘z lug‘at boyligimizni ko‘paytirib, loaqal besh mingta so‘zni bilib olaylik. Ana o‘shanda Navoiy asarlarini o‘qish va uqishga biroz tishimiz o‘tadigan bo‘ladi. Navoiyning qay darajada ulug‘ligini ana shunda yanada teranroq his etamiz.

Muallif suratga olgan

TATIYOTGAN BAXT SIRI

Baxt, shodlik, muvaffaqiyat qachon tatiydi? Tatimasligi ham mumkinmi, dersiz?! Gapning indallosini aytganda, faqat salomatlik bo'lgandagina bularning barchasi rasmana ma'no kasb etadi. Boz ustiga gap Vatan himoyachilarining sog'lig'i ustida ketar ekan, muhokama qilishga hojat qolmaydi. Janubi-g'arbiy maxsus harbiy okrug Qarshi harbiy gospitali faoliyati bilan tanishar ekanmiz, jamoaning bu borada naqadar jonkuyarlik bilan ishlayotganliklari, yaratilgan shart-sharoitlar va imkoniyatlar bilan tanishdik.

Bugun qishloq bilan shaharning u qadar farqi bo'lmay qoldi. Bir zamonlar shaharda muhit bor, deyishardi. Hozir muhit ijtimoiy tarmoqlarda bo'lib qoldi. Buning uchun esa qayerda yashashning ahamiyati yo'q. Asli poytaxtdan olis viloyat va tumanlar ham eng so'nggi rusumdagi texnika hamda texnologiyalar bilan ta'minlangani haqida to'xtalmoqchi edik. Ya'ni bu borada respublikamizning qaysi hududiga bormang, sezilarli farqni kuzatmaysiz. Qarshi harbiy gospitalida shu xulosamiz yangilandi.

Rostini aytganda, 3-4 yil ilgari Qarshi harbiy gospitali ko'p yillardan buyon moslashtirilgan, ancha ta'mirlanib bo'lib qolgan binoda faoliyat yuritib kelar edi. Yurtimizda harbiy sohada olib borilayotgan islohotlar natijasida Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi Qashqadaryo viloyat filialining eski binosi tubdan ta'mirlanib, bu yerda Qarshi harbiy gospitali faoliyat yuritishi uchun barcha zamonaviy shart-sharoitlar yaratildi.

Yangi ta'mirlangan gospital 3 va 4 qavatli binolarga ega. Barcha bo'linmalar eng zamonaviy tibbiy asbob-uskunalar bilan ta'minlangan. Bemorlarni davolash va diagnostika qilish bo'yicha barcha talablarga javob beradi. O'tgan yillar davomida bir necha marotaba murakkab jarrohlik amaliyotlari o'tkazilgan. O'z o'rnida aholiga pullik xizmat ko'rsatish imkoniyatiga ega.

– Shifo maskanida alohida e'tiborga muhtoj bemorlar uchun intensiv palatalar mavjud. Barcha bo'limlar eng zamonaviy

tibbiy uskunalar bilan ta'minlangan. Shuningdek, yuqumli kasalliklar, jarrohlik, stomatologiya, terapiya singari ko'plab davolash bo'limlari ham bemorlar xizmatida. Bu yerda nafaqat harbiy xizmatchilar, ularning oila a'zolari, shuningdek aholi vakillari ham davolanishi mumkin. Bundan tashqari, diagnostika bo'limida fizioterapiya, rentgen, virusologiya, bakteriologiya, klinik laboratoriya va dorixona bo'limlari mavjud, – deydi Qarshi harbiy gospitali boshlig'i tibbiy xizmat mayori Mansur Xudaynazarov. – O'tgan 2023-yil davomida 346 nafar aholi, 38 nafar nafaqadagi harbiy xizmatchi hamda 6 nafar Qurolli Kuchlar faxriysi chuqurlashtirilgan tibbiy ko'rikdan o'tkazildi.

Ular yutuq va muammolarini yashirib o'tirmadi. Muhimi, sog'ayib chiqib ketayotgan harbiy xizmatchilar, Qurolli Kuchlar xizmatchilari va aholi orasidan shifo istab kelgan bemorlar ko'rsatilayotgan e'tibor va xizmatdan minnatdor. Shifokor va hamshiralalar esa ularning ko'tarinki kayfiyatidan kuch-quvvat olib, faoliyatlarini jadal davom ettirmoqdalar.

Kapitan Aziz NORQULOV,
“Vatanparvar”

Hikoya

Botir har kuni saharlab ota-onasini yo'qaydi. Keksalar telefonga termilib, uning qo'ng'irog'ini kutib turishini sezadi. Shuning uchun ham yuvinib-taranib, ilk qiladigan ishi ularning hol-ahvoli bilan qiziqish bo'ladi. Telefon gudogi ketar-ketmas narigi tomon ko'tardi. "Sog' bo'lsangizlar bizga shuning o'zi yetadi", deb otasi telefonni qo'yimoqchi edi, onasi nimanidir "Aying!" deb yodiga soldi.

– Ha, aytgancha, Lola maallim bugun Toshkan ketdi, davolanishga, ancha charchagan, yuragiga bir narsa qo'yishar ekan, nimaligiga tilim kelishmaydi. Qaysidir metroning oldidagi katta kasalxonaga borishar ekan, qizi olib ketdi. Eri ham mol-holini sotib, orqasidan borarmish. Xabaring bo'lsin, deb aytayman.

– Yaxshi, yaxshi, xabar olaman, – dedi Botir ko'ngliga xavotir oralab, – sizlar ham o'zingizni ehtiyot qiling!

Erkak telefonni o'chirib, bolalaridan xabar oldi. Kichigining yonidagi kitobni olib, sekin varaqladi, jilmaydi, Tog'ay Murodning "Otamdan qolgan dalalar" asarini o'qiyapti ekan. Ayrim joylarini qalam bilan belgilabdi. Hoynahoy onasi tavsiya qilgan bu kitobni. Arzimagan narsaga talashib qoladigan, hayal o'tmay, yana inoqlashib qoladigan aka-ukaga mehr bilan birpas qarab turdi-da, xonadan sassizgina sirg'alib chiqdi.

Oshxonaga chiqdi. Xotini nonushta hozirlab, kutib turgan ekan.

– Hali erta, dam olsang ham bo'lar edi, – dedi mehribonlik bilan.

– O'zingizga qolsa, nonushta qilmay jo'naysiz, – dedi jilmayib, – negadir bezovta ko'rinasiz. Tinchlikmi?

– Lola opa Toshkentga kelyapti ekan, mazasi yo'q emish.

– Ustozingizmi? Siz bemalol xizmatigizga boravering, o'zim xabar olaman. Muammo bo'lsa, hamkasblarimdan yordam so'rayman.

– Rahmat, albatta yordaming kerak. Menimcha, Chilonzordagi kasalxonaga kelyapti, birozdan keyin eri yoki qizlari bilan gaplashaman.

– Siz tashvish qilmang, xizmatigizga boravering, katta jamoaning tashvishi ham katta bo'ladi. Kardiologiyaning eng yaxshi ikki jarrohi kursdoshim bo'ladi. O'qituvchingizni o'zim kutib olaman, o'zim joylashtiraman, siz tashvish qilmang!

ISHONCH

– Yaxshiyam sen borsan, Malika, boshim qotib turgandi. Unda qo'ng'irog'ingni kutaman. – Haydovchi kelganiga ham picha vaqt bo'ldi. Botir xotini bilan xayrlashib, tashqariga yo'l oldi. Xotini ko'nglini xotirjam qilgani bilan o'y-xayollari Lola maallimda edi.

Lola muallim... Ko'pdan xabar olmabdi uning holidan. Maktabda ishlamayapman, deganiga pensiyaga chiqqan bo'lsa kerak deb o'ylabdi. Kasallanib qolgan, bunday insonlar bolalarsiz, maktabsiz yashay olmaydi. Ilk ko'rgan kunini esladi: nozik-nihol, sochlari chiroyli yig'ilgan, katta-katta ko'zlari mehrlil boqadigan o'rta bo'lyli bir qiz. Xuddi boshqa olamdan kelib qolganga o'xshaydi. Botirning nazarida shunday ko'ringan. A'lochi sinfdoshi Aziz bilan yoqavayron bo'lib olishayotganlarida sinfga kirib kelgan. Ikkovlarini ajratib, nafis, uzun-uzun barmoqlari bilan uning to'z'g'igan sochlarini, kir-chir yoqalarini to'g'rilab qo'ygani edi. Bu qo'llarda bola hech qachon tuymagan mehr, shafqat bor edi. Boshqa o'qituvchilardan farqli ravishda bidillayotgan Azizning gaplariga ko'p ham e'tibor bermay, o'zini tanishtirgan edi. Ularga sinf rahbari, o'zbek tili va adabiyotidan dars berar ekan. O'shanda Azizning hammaga maqtanib taqib yuradigan soati yo'qolib qolgan, "Sen o'g'irlagansan!" deb urishib ketdi.

Bolalar tinchlangach, muallima Botirdan so'radi:

– Soatni sen oldingmi?

– Men o'g'ri emasman, – dedi unga javoban ko'zlari yonib.

– Demak, biror joyda unutmagan, – dedi Azizga yuzlanib. – Hamma joy-joyiga o'tirsin, tanishamiz.

Botir qorishiq tuyg'ular ichida qoldi. Unga ilk bor ishonidilar. Tanbeharsiz, jerkinishlarsiz. Aynan shu kundan hayoti yangitdan boshlangandek. Yo'q, bir kunda emas. Bir kuni Aziz yana maqtanib qoldi. Lola maallim ularnikiga borganmish. Hammalari bir dasturxonada o'tirib ovqatlanishibdi. Ota-onasiga Azizni rosa maqtagan emish. Botirning havasi keldi. Maallimning uylariga kelishini tasavvur qildi. Yo'q, ularnikiga faqat boladan shikoyat qilish uchun borsa kerak.

Muallima qiz kutilmaganda kirib keldi. Dam olish kuni edi. Otasi uloch chopadigan otiga parvona, onasi oshxonada kuymalanar, uch yashar singilchasi o'ngib ketgan ko'rpachaga o'tirib, yarimta tarvuzni qo'lchalarini tiqib yeb o'tirardi. Arilar aylanishar, qizaloq shira qo'lchalari bilan ularni haydab qo'yardi. Botir mollariga tomorqadan o't yulib chiqayotib, muallimasiga ko'zi tushdi. Shoshib qoldi. Ko'zlari bilan ota-onasini qidirdi. Va birdan negadir uyaldi, sekin katta tut ortiga bekendi. Qiz ovoz berdi-da, qizaloqning yoniga cho'k tushdi, uni

erkalab, qo'llarini artib qo'ydi, ko'zlarini to'sib, og'ziga qadar kirayotgan sochlarini yig'ib, o'zining sochidan rezinkaga o'xshash nimanidir olib, turmaklab qo'ydi. Qizaloq unga intildi. Muallima uni ko'tarib oldi-da, otxona tomon yurdi. Botir o'qituvchisi uni ko'rib qolmasligi uchun tutga qapishib oldi. Otxona tomondan otasi bilan maallimning ovozi unga aniq-tiniq eshitilib turardi. Avvaliga otasi qizga hayron boqdi, o'zini tanishtirganida "Haaa", deb qo'ydi, xuddi "Nima ekan debman", degandek.

– Chiroyli otingiz bor ekan, – dedi qiz zavq bilan. – Astoydil parvarish qilganingiz bilinib turibdi.

Erkak ochilib ketdi. Nima berib boqishi-yu, tunda necha bor xabar olishigacha gapirdi. Qiz qo'lidagi kichikintoyini yerga qo'yamay, uni tinglardi. Nihoyat, ikkovlarini ajratib, nafis, uzun-uzun barmoqlari bilan uning to'z'g'igan sochlarini, kir-chir yoqalarini to'g'rilab qo'ygani edi. Bu qo'llarda bola hech qachon tuymagan mehr, shafqat bor edi. U juda yaxshi bola, rostgo'y, mehnatkash, zehnlil. Bilaman, siz uni yomon ko'rmasiz, joningizdan ham ortiq yaxshi ko'rasiz. Faqat uni birozgina qo'llab-quvvatlang, erkalang, amakim "O'g'ilni erkalasang, sher bo'ladi", deb ko'p takrorlaydi. Yetti o'g'li ham kam bo'lgani yo'q. Manavi yebto'yamas mollaringizni tashvishini o'zingiz qiling! Halitdan qo'llari qadoq, endigina o'n ikkiga kiriyapti. Qishloqning hamma bolasi molga qaraydi, deb o'zingizni oqlamang! Sinfdoshlari orasida birgina u uyida og'ir yumushlar qiladi...

Shu payt ularning oldida onasi paydo bo'ldi. Muallim qiz bilan aylanib-o'rgilib ko'rishdi. Uy tomon yetakladi. Botir endi istasa-da, ularni eshita olmasdi. Qiziq, ular nimani gaplashishayotgan ekan? Nihoyat, ular uydin chiqishdi. Onasi qizarib-bo'zarib ketibdi. O'qituvchini kuzatdi-yu, kir yuvishga tushib ketdi.

Oqshom tushganida dasturxon ustida jamuljam bo'ldilar. Botir dakki eshitsam kerak, deb o'ylagandi. Yo'q, unday bo'lmadi. Mol-hol-u, otdan gapiradigan otasi jim edi. Dasturxonaga fотиha o'qilgach, Botirga "Darslaringni qil, mollarga o'zim qarayman", deganida ona-bola hang-mang bo'lib qoldilar. Otasi ilk marta shunday deyayotgan edi.

Tumandagi sport musobaqasi Botirning yodidan chiqmaydi. Voleybolni hammadan yaxshi o'ynasa ham sport kiyimlari bo'lmagani uchun murabbiy uni ro'yxatdan o'chirdi. Buni eshitgan Lola maallim murabbiy bilan ancha tortishgan va oradan bir soat ham o'tmay, kattagina sport sumkasi bilan kiyimlari tayyor bo'lgan edi. O'sha kuni kechda otasi unga dakki berdi:

– O'g'lim, shu narsalar kerak ekan, nega o'zimga aytmasan? Jimitday maallim qizni oldida meni uyaltirding!

– Aytganman, sizga ham, ayamga ham aytganman, erta-indin deb olib bermadingiz-ku?!

– Unutgandirman...

O'qishga kirishda ham shunga o'xshash muammo bo'lgan edi. Harbiy bilim yurtiga hujjatlar tayyorlanib, tibbiy tekshiruvlarga kelganda u xabarsiz

qolgandi. Shunda ham birinchi bo'lib Lola maallim xabar topgandi.

– Nega, nega bunday qildingiz? – deb so'radi o'rta yoshli chaqiruvga qadar tayyorgarlik o'qituvchisiga shiddat bilan boqib.

O'qituvchi undan bunday shiddatni kutmaganidami, oldilarida turgan Botirni ham unutib shunday dedi:

– Tibbiy tekshiruvlar uchun tuman markaziga qatnash kerak. Otasi bir ziqna odam, yo'lkiraga pul beradimi-yo'qmi, ortiqcha tashvish orttirganim qoladi...

– Otam ziqna emas... – shunday deb Botirning ko'zlariga jiqqa yosh keldi. Ikkovlari ham yalt etib, yigitchaga qarashdi.

– Oxirgi muddati qachongacha?

– Endi ulgurmaydi, – ming'illadi o'qituvchi.

– Hali ko'rasiz, tayyorlagan bolalaringiz qanday karomat ko'rsatadi, bilmayman, ammo Botir eng yuqori ball olib, shu yilning o'zidayoq kursant bo'ladi. Botirjon, tez bo'l, hoziroq tuman mudofaa ishlari bo'limiga boramiz!

Tuman markazi uzoq, ulov topilishi qiyin. Lola eng katta akasiga qo'ng'iroq qildi. Vaziyatni tushuntirdi. Akasi harbiy emasm, birpasda jo'yali maslahatlar berdi, kichik ukalarini ishga soldi, ular do'stlarini xabardor qildi.

Lola oilaning yakka-yu yolg'iz farzandi edi. Shaharda yashardilar. O'n to'rt yosh ekanida avval onasi, oradan uch yil o'tib, otasi to'satdan vafot etdi. Uni qishloqdagi amakisi o'qitdi. Qishloq maktabida ishlashga ham amakisi ko'ndirdi, o'g'illari yurt xizmatida ekanligi, er-xotinni keksalikda yolg'iz qoldirmasligini so'rab, o'zlari bilan yashashga ko'ndirgan edi. Aslida hammasi Lolani yolg'iz tashlab qo'yamaslik maqsadida qilingan edi.

Maallim va o'quvchisi yetib borganida tuman mudofaa ishlari bo'limi boshlig'i ularni hovlida kutib turgan ekan. O'quvchisining yonida bir bosh past bo'lib turgan muallima qizga hayrat bilan qarab dedi:

– Men yoshi ulug' muallima bilan ko'rishaman, deb o'ylagandim. Akalaringiz kabi tutgan yerini kesadigan qiz ekansiz.

– Botirga ishonib, u ishonchingizni oqlaydi, pushaymon bo'lmaysizlar, siz ham, akalaringiz ham.

– Ishonaman, ayniqsa, o'qituvchisi taqdiriga befarq bo'lmagan yigitlarga ishonaman!

Kechga yaqin xotini qo'ng'iroq qildi. Lola maallimni kasalxonaga joylashtiribdilar. Amaliyotni tezroq o'tkazish kerak ekan.

– Dadasi...
– Nima gap, tinchlikmi?
– Sizdan so'ramasdan bir ish qilib qo'ydim...

– Qanday ish?
– Amaliyot uchun o'ttiz million so'm pul kerak ekan. Oilaviy jamg'armamizdan olib, o'tkazdim. Lola opaga sizning amaliyotingiz bepul qilinar ekan, dedim. Birgina amaliyot bilan tugamaydi, yana uzoq davolanishi kerak...

– Malika... ko'nglimdagi ishni qilibsan, sen bebaho ayolsan!

Hamshira qiz katta savatda lovullab turgan gullar orasidan xatni olib, baland ovozda o'qidi: "Dunyodagi eng yaxshi muallimaga o'quvchisi polkovnik Botir Akramovdan..."

Palatadagi ayollar tabassum bilan kumushdek sochlari yarashliqli qotmagina bemorga havas bilan qarashdi.

– Opa, siz domillommi? – so'radi ulardan biri.

– Ha, men o'qituvchiman, – dedi jilmayib.

– Qaysi institutda domillosiz? – savol berishini qo'ymadi ayol.

– Qishloq maktabida muallima...

“MARD ASKARGA SOVG'A”

Farzand dunyoga shunchaki emas, balki hazrat mir Alisher Navoiy aytganlaridek, komillikka yetishish, o'z atrofidagi odamlar ta'sirida kamolot pillapoyalarini zabt etish uchun keladi. Ma'nan boy, jismonan sog'lom va axloqan pok bo'lib borgani sari hayoti go'zallashib, fayzli bo'lib boraveradi. Vatan mehri, vatanparvarlik hissi bu yo'lda unga hamisha kuch-quvvat bag'ishlaydi. Davlatimiz rahbari tashabbusi bilan O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi, Mudofaa va Madaniyat vazirliklari hamda Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi hamkorligida “Mard askarga sovg'a” turkumida chop etilayotgan ixcham kitoblar kelajagimiz egalarida ana shunday laziz tuyg'ularni mustahkamlashi, ularni shu yurt, shu aziz Vatan uchun buyuk ishlar qilishga undashi bilan qimmatli ahamiyatga ega.

Mazkur turkum kitoblarning taqdimot marosimi Qurolli Kuchlar akademiyasida tantanali ravishda o'tkazilgani ham bejiz emas. Marosimda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maslahatchisi Xayriddin Sultonov, mudofaa vaziri general-leytenant Bahodir Qurbonov, Yozuvchilar uyushmasi raisi Sirojiddin Sayyid va boshqa yozuvchi hamda shoirlar, elimiz suygan taniqli san'atkorlar, rassomlar, harbiy xizmatchilar, shuningdek keng jamoatchilik vakillari ishtirok etdi.

Tadbirni Prezident maslahatchisi Xayriddin Sultonov ochib berdi. U o'z so'zida yoshlarni ona Vatanga sadoqatli, yurt taqdiriga daxldor, ertangi kun uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga tayyor inson etib kamolga yetkazish masalasi ma'naviyat sohasida kechayotgan tizimli ishlarda ustuvor ekanini ta'kidlab, jumladan shunday dedi:

– O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo'mondoni Shavkat Mirziyoyev tomonidan Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashining 2023-yil 22-dekabrda bo'lib o'tgan majlisi hamda Xavfsizlik kengashining joriy yilning yanvar oyida o'tkazilgan kengaytirilgan yig'ilishida milliy armiyamiz tizimida ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini kuchaytirish, harbiy xizmatchilarning jangovar ruhini oshirish, yoshlarimizni harbiy-vatanparvarlik va ma'naviy-axloqiy qadriyatlarimizga hurmat ruhida tarbiyalash, ular qalbida ona yurtga sadoqat, mardlik va jasorat tuyg'ularini mustahkamlash singari dolzarb masalalarga yana bir bor e'tibor qaratilib, bu boradagi eng muhim vazifalar

belgilab berilgani bejiz emas. Xususan, davlatimiz rahbari tomonidan Qurolli Kuchlar tizimida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini yangicha ruhda tashkil etish, mamlakatimiz umumta'lim maktablaridagi boshlang'ich harbiy tayyorgarlik sifatini oshirish, o'quvchi-yoshlarni harbiy sport musobaqalari, harbiylar bilan uchrashuvlar orqali harbiy xizmatga tayyorlashga alohida ahamiyat qaratish lozimligi ta'kidlandi. Yoshlarimiz qalbida Vatan tuyg'usini shakllantirish, bayrog'imiz, gerbimiz, madhiyamiz, Konstitutsiyamizga bo'lgan hurmat tuyg'usini oshirish, Jaloliddin Manguberdi, Amir Temur, Zahiriddin Muhammad Bobur kabi ajdodlarimizning, Ikkinchi jahon urushida fashizmga qarshi kurashgan ota-bobolarimizning matonati va jasoratini harbiy xizmatchilar ongiga singdirish, yoshlar qalbida Vatan himoyachisi bo'lishga intilishni har tomonlama kuchaytirish bilan bog'liq vazifalar ko'rsatib o'tildi. Albatta, bu borada okruglar qo'mondonligi tomonidan hududdagi yoshlar yetakchilari bilan birgalikda mahallalarda bo'lg'usi harbiylarni aniqlash va ular bilan samarali ish olib borish, qo'mondonlik tomonidan namunali xizmat qilayotgan askarlar va ularning ota-onalarini mahalla jamoatchiligi oldida muntazam rag'batlantirib borish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Harbiy xizmatchilar va kursantlarimiz hayotiga bag'ishlangan film hamda qo'shiqlar, badiiy va tasviriy san'at asarlari yaratish uchun yozuvchi hamda shoirlar, kino va teleradio ijodkorlari, kompozitor va xonandalar bilan yaqin hamkorlikni yo'lga

qo'yish bugungi kunda zarur masalalardan hisoblanadi.

Mamlakatimiz yoshlari orasida "Vatan tayanchi" harbiy-vatanparvarlik harakati faoliyatini yanada rivojlantirish, farzandlarimizni ushbu tuzilma atrofida birlashtirish, ularni jamoat ishlari, sport, san'at va ijod sohasidagi to'garak va musobaqalarga keng jalb etish kabi vazifalar hammamizdan jiddiy mas'uliyatni talab qiladi.

Ayni paytda taniqli ijodkorlarimiz va iste'dodli yoshlarimiz ishtirokida "Vatan manzumi" ma'naviy-ma'rifiy dasturining navbatdagi soni tayyorlanmoqda. O'tgan yili respublikamizning barcha hududlari bo'ylab keng namoyish etilgan va xalqimizga manzur bo'lgan ushbu dastur bundan buyon tizimli hamda manzilli ravishda davom ettiriladi.

Ta'kidlash joizki, hozirgi vaqtda ushbu topshiriqlar ijrosini ta'minlash yuzasidan keng ko'lamlı tayyorgarlik ishlari boshlab yuborildi. Bu harakatlar hurmatli Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan "Barchamiz – qaysi soha yoki tarmoqda, qanday lavozimda ishlamaylik, eng avvalo, Vatan himoyachisi, tinchlik posboni bo'lishimiz zarur!" degan muhim g'oya asosida olib bormoqda.

Uch ming yillik davlatchilik tariximizning qaysi davrini olmaylik, xalqimiz azaldan egniga harbiy libos kiygan, o'z yurtining metin qalqoni sifatida elni yovuz dushmanlardan, turli balo-qazolardan himoya qilishga hayotini tikkan o'g'lonlarini hamisha katta ishonch va hurmat bilan ardoqlab kelayotganini ko'ramiz.

Shu ma'noda, so'nggi yillarda Yangi O'zbekistonda "Xalq bilan armiya – bir tan-u bir jon!" degan ezgu tamoyil tobora mustahkam qaror topayotgani barchamizni quvontiradi.

Ana shu ezgu maqsad yo'lida Mudofaa va Madaniyat, Ta'lim vazirliklari, Yozuvchilar, Jurnalistlar hamda Bastakorlar uyushmalari, Ma'naviyat

va ma'rifat markazi, Badiiy akademiya, Kinematografiya agentligi, Mudofaa vazirligi huzuridagi Jamoatchilik kengashi va boshqa daxldor tashkilotlar hamkorlikda yangi-yangi loyihalarni amalga oshirmoqda.

Xususan, Qurolli Kuchlar tizimi harbiy xizmatchilari, harbiy ta'lim muassasalari kursantlari uchun "Mard askarga sovg'a" turkumidagi ixcham kitoblarni nashr etish yo'lga qo'yilganidan xabaringiz bor.

O'tgan yili 35 ming nusxada chop etilgan ushbu kitobning ilk turkumi taqdimotlari mamlakat miqyosida o'tkazilib, barcha harbiy qismlar va harbiy ta'lim muassasalariga yetkazib berilganini qayd etish lozim.

O'zbek adabiyotining eng sara asarlaridan iborat bu majmua qisqa vaqt ichida askar va serjantlar, ofitserlarimizning nafaqat ko'krak cho'ntagidan, balki ularning qalbi va ongidan chuqur joy olib, yurt posbonlarining ma'naviy hamrohiga aylandi, desak, adashmagan bo'lamiz.

Bugun "Mard askarga sovg'a" turkumining yangi to'plamlarini taqdim etayotgan ijodkor ziyolilarimiz O'zbekistonning chinakam qalqonlari, uning sor lochinlari bilan diyor ko'rishib turganlaridan benihoya mamnun bo'lib turishibdi. Sizlarning g'oyat sharafli va mas'uliyatli kasbingizni yuksak darajada ado etishingizda imkon qadar ma'naviy-ruhiy ko'makchi va maslakdosh bo'lish barchamizga yuksak g'urur-iftixor bag'ishlashi, ayni haqiqatdir...

O'tgan yili "Vatan manzumi" dasturida harbiy xizmatchilarimiz tomonidan ijro etilgan ajoyib bir qo'shiqda yangragan "Bronejilet ostida ham yurak bor" degan ta'sirchan satr va ohanglar ko'pchilikning yodida bo'lishi kerak.

Darhaqiqat, shunday bronejilet ostidagi yuz minglab yuraklar biz ijodkorlarning mehri va o'tli so'zlarini kutmoqda. Bizning

yuraklarimiz bronejilet ostidagi mard va jasur yuraklar bilan hamisha hamohang urishi kerak.

Ishonamizki, Vatan va xalq oldidagi ushbu muqaddas burchni ado etishda barcha davlat tashkilotlari va idoralari, ijodkor ziyolilarimiz, ilm-fan, madaniyat hamda san'at ahli, o'qituvchi va murabbiylarimiz, navqiron yoshlarimiz, keng jamoatchilik shonli armiyamiz bilan bir tan-u bir jon bo'lib, harakat qiladi.

Jasorat, mardlik, qahramonlik va bahodirlikni, qo'lga qurol tutgan Vatan va tinchlik posbonlarini ulug'lash, ularga hurmat-e'tibor va ehtirom ko'rsatish – bundan keyin ham adabiyot va san'atimizning bosh mavzulari bo'lib qoladi.

Bizning Qurolli Kuchlarimiz, milliy armiyamiz, eng avvalo, O'zbekiston Respublikasi mudofaasini, uning mustaqilligi va suverenitetini ta'minlash, chegaralarimiz daxlsizligini ko'z qorachig'idek asrash, turli tahdidlarga qarshi mardona kurashish, xalqimizning tinch hamda osuda hayotini ishonchli himoya qilish kabi g'oyat muhim va oliyjanob maqsadlarga qaratilgan.

Bu ezgu maqsadni amalga oshirish uchun biz ilm va qalam ahli, ijodkor hamda san'atkorlar – barchamiz, zaxiradagi Vatan himoyachilari sifatida "O'zbekiston Respublikasiga xizmat qilaman!" deb g'urur va iftixor bilan baralla ta'kidlaymiz hamda bu ahdimizni amalda isbotlashga doim tayyormiz.

Tadbirda so'z olgan mudofaa vaziri general-leytenant Bahodir Qurbonov Prezidentimizning yoshlar tarbiyasiga qaratayotgan katta e'tibori sabab bugungi kunda huquqni muhofaza qiluvchi va mudofaa organlariga respublika bo'yicha jami to'rt million yosh bilan tizimli ishlash yo'lga qo'yilganini e'tirof etdi. Shuningdek, Mudofaa vazirligi rahbariyati harbiy xizmatchilarning ma'naviyati va ma'rifatini yuksaltirish, yoshlarni

harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ishlarini yangi sifat bosqichiga olib chiqishda, eng avvalo, keng jamoatchilik, shu jumladan taniqli olimlar, madaniyat hamda san'at vakillari, yozuvchi va adiblarga tayanishini ta'kidlab, shunday dedi:

– Bugun nafaqat harbiylar, balki yoshlarimiz orasida harbiy xizmatning nufuzi va ahamiyatini ochib berishga qaratilgan ishlarimizni yanada jadallashtirish maqsadida harbiy-vatanparvarlik mavzusidagi kontentlarni ko'paytirish, shu yo'nalishda badiiy filmlar, yangi videoroliklar, qo'shiqlar hamda badiiy asarlar yaratish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayni shu yo'nalishda biz sizlar bilan hamkorligimizni yanada mustahkamlashga, sizlarning taklif va tavsiyalaringizni birgalikda muhokama qilib, hayotga tatbiq etish, buning uchun kerak bo'lsa, har oyda sizlar bilan uchrashish va fikr almashishga tayyormiz. Ishonchim komilki, siz biz bilan bir safda turib, bor kuch va imkoniyatlaringizni safarbar etasiz!

Shundan so'ng bir guruh ijodkorlar Mudofaa vazirligining "Yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashdagi faol ishtiroki uchun" ko'krak nishoni bilan taqdirlandi.

Shuningdek, taqdimot tadbirida Yozuvchilar uyushmasi raisi Sirojiddin Sayyid, O'zbekiston Badiiy akademiyasi raisi Akmal Nuriddinov, Kinematografiya agentligi direktorining birinchi

o'rinbosari Shuhrat Rizayev so'zga chiqdi va harbiy-vatanparvarlik borasidagi ijodiy ishlar samaradorligini oshirish yuzasidan o'z fikr va mulohazalarini bildirdilar.

Shu kuni Mudofaa vazirligi kutubxonasiga 100 jilddan iborat "Turkiy adabiyot durdonalari" majmuasi sovg'a qilindi.

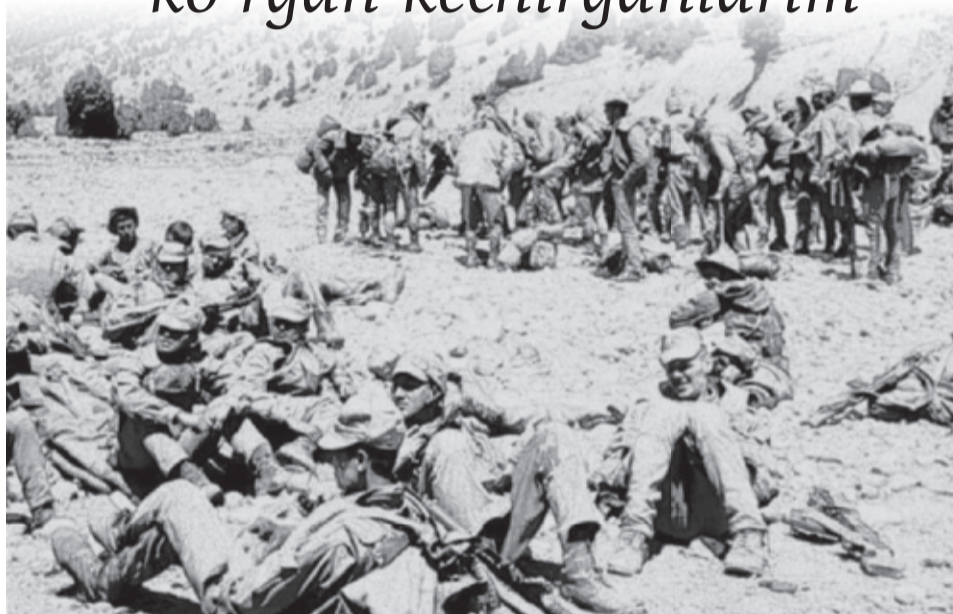
Taniqli shoirlar tilidan yangragan ash'orlar, Qurolli Kuchlar Markaziy ashula va raqs ansambli xonandalari hamda el suygan san'atkorlar ijrosidagi Vatan va vatanparvarlik tuyg'usini, tinch, osuda hamda farovon hayotni tarannum qiluvchi kuy-qo'shiqlar tadbir ishtirokchilariga ko'tarinki kayfiyat va bayramona ruh ulashdi.

Podpolkovnik Gulnora HOJIMURODOVA

Afg'on urushi haqida yozmoqchi bo'lgan hikoyalaringizni 1984–1986-yillar orasida kechgan. Bu urushda bo'lib qaytganlarning har biri ko'rgan-kechirganlarini yozadigan bo'lsa, 650 ming kitob bo'ladi, chunki 1979–1989-yillarda shuncha harbiy xizmatchi Afg'onistonda bo'lgani rasman aytilgan.

2 yil-u 3 oy ko'rgan-kechirganlarim

Bu urushda Sovet armiyasi harbiy xizmatchilarining 15 mingga yaqini halok bo'lgan, 53 mingga yaqini nogiron bo'lib qaytgan, 450 ga yaqini bedarak yo'qolgani, men xizmat qilgan polkdan halok bo'lganlar soni 677 nafar ekanligi aytiladi.

Harbiy xizmatdan so'ng ko'p yillar o'tib ketdi, shunday bo'lsa-da, boshdan kechirganlarimiz xotiramizda yashab kelmoqda. Yigirma ikki yil avval shu voqealarni yodga olib, qog'oz qoralab, bir tahririyatga bergandim. Bir yozuvchi material bilan tanishib, uni ishlash uchun 50 ming so'ragandi, mablag'im yo'qligi sabab bu ish qolib ketgan.

Bularni yozish nimaga kerak, deb so'ransiz? Bu meni yillar davomida ezib kelayotgan ruhiy yukdan, boshimda aylanayotgan xotira, xayollardan xalos etadi, deb o'ylayman. Barchasi qog'ozga ko'chdi-ku, deb, ezgin xotira va o'y-xayoldan qutularman, balki.

1984-yil oktabr oyi boshlari. Uch oydan so'ng o'n to'qqizga kiraman. Qo'limda harbiy xizmatga loyiq degan guvohnoma bo'lishiga qaramay, voyenkomatdan xabar yo'q. Sinfidoshlarim allaqachon xizmatda, bir-ikkitasidan xat ham oldim. Biri Germaniyada ekan.

Harbiy komissariat ko'chamizning boshida joylashgan, uyimiz bilan orasi besh yuz metr. Bir kuni guvohnomamni ko'tarib u yerga bordim, bir rus millatiga mansub kapitan guvohnomamni olib, ichkariga kirib ketdi. "Hujjating yo'qolgan shekilli, qaytadan nusxalarini olib kelsang, tibbiy ko'rikdan o'tib, oy oxirida armiyaga ketasan", dedi.

Ikki haftalarda hujjatlar tayyor bo'ldi, ko'riklardan ham o'tdim. Jo'na yidigan kunim aniq bo'lganidan keyin o'rtoqlarimni, sinfidoshlarimni chaqirdim, kuzatar ziyofatida musiqa qo'yilmadi, o'yin-kulgi qilmadik. Chunki azador edik, dadamning onasi – buvim ikki hafta oldin 86 yoshida vafot etgandi.

Harbiy komissariatga yaqin hududda tumonat odam, to'da-to'da bo'lib, ko'cha chetiga dasturxon, ko'rpacha solib o'tirishar, yegulik, ichkiliklar... Uch soatlar o'tib, karnaydan bo'lajak askarlarning ismi, familiyasini o'qib, chaqira boshlashdi. Chaqiriluvchilar birma-bir sumkalarini ko'tarib, voyenkomat hovlisiga kira boshladi. Nihoyat, meni ham chaqirishdi. Hamma bilan quchoqlashib xayrlashar ekanman, kenja akamga kelganda yig'lab yubordim, bu akam bilan oxirgi bor ko'rishuvim bo'lib qoldi.

Shunday qilib, "Ikarus" avtobusida yo'lga chiqdik. Bizni olib ketgani kelgan katta leytenant va ikki serjant oldingi o'rindiqlarga joylashgan. Baqir-chaqir, qiyqiriq va hushtakbozlik bilan mashina o'rnidan siljidi. Temiryo'l vokzaliga kelib, tashqarida saflandik. Men Asakadan, yo'ldoshlarim ham Andijon shahri va tumanlaridan. Platskart vagonlarda bir necha kun yurib, poyezd Turkmanistonning kichik bir bekatiga kelib to'xtadi. Pastga tushdik, bizni saflab, birozdan keyin olib ketishlarini aytishdi. Hali vaqt borligi uchun uzoqqa ketmasligimizni tayinladilar.

Yonimda anchagina pul bor edi. Shu cho'lda xizmat qilar ekanmiz, pulni nima qilaman, deb qanchaligi yodimda yo'q; qizil o'n so'mliklar edi, konvertga solib, uyga qaytarib jo'natdim. Dadam birinchi xatida "Pulni oldik, nimaga unday qilding?" deb yozgandi o'shanda.

Oradan uch soatga o'tib, "Ural" mashinalari keldi, bizni qo'y yuklaganday yuklashdi, mashinaga birinchi chiqqanlar kuzovning

ikki yonidagi o'rindiqqa o'tirib olgan, qolganlar o'rtada zich. Mashinalar bir soatlar yurib, harbiy qism darvozasidan kirib to'xtadi. Hammomda issiq suv yo'qligi uchun sovuq suvda yuz qo'limizni yuvib, shu yerda fuqarolik kiyimlarimiz bilan xayrlashdik. Yana mashinalarga joylashdik, tun bo'yi cho'l ichiga kirib, tongga yaqin bir harbiy qismga yetib bordik.

Motoo'qchilar rotasida turli millat vakillari bor edi. Kavkazlik, o'zbek, tojik yigitlar ko'p edi. Ammo Boltiqbo'yi respublikalaridan hech kim yo'q edi, keyinchalik ularni Afg'onida ham ko'rmadim. Yashash joyimiz chodir, cho'yan pechka bilan isitilardi. Bu yerda bizni qurollardan otishga o'rgatishdi, cho'lda ko'p kilometr yo'l bosib, turli mashqlar bajarardik.

Nihoyat, 1984-yilning 2-dekabrida qasamyod qabul qildik.

Chamasi ikki oylardan keyin tog'li hududda tayyorgarlikdan o'tish uchun boshqa joyga ko'chdik, adashmasam, poyezdda bir kun yo'l yurdik. Bu yerda o'n kishilik chodirlarda yashadik. Ertalab soat oltida uyg'onib, beton ariqda yuvnamiz. Keyin yukqop, gazniqob, sapyor kurakchasi, o'qdon, avtomatni olib oshxonaga boramiz. Oshxona usti ochiq, tik turib ovqatlanishga mo'ljallangan taxta stollardan iborat edi. O'nta askar uchun nonushtaga kichik qora buxanka non, ozgina margarin va shakarchoy, tushlikka go'shtsiz sechka yoki makaron, kechki ham shunga o'xshash ovqat. Qornimiz to'ymay, oshxona omboridan kartoshka qirindisini o'g'irlab, suv bilan yeb yurgan paytimiz ham bo'lgan.

Nonushtadan so'ng bir necha kilometr yo'l yurib, tog'ga chiqardik. Yukqopimizga yigirma, o'ttiz kilo tosh solardik, rosa holdan toydirishardi. Komandir "Keyin menga rahmat aytishasan, Afg'onida bundan ham og'ir yuk ko'tarasanlar", der edi. Oradan ikki haftalar o'tganda qaysidir rotadan bir rus askarining ko'richagi yorilib, vafot etdi.

Ertasiga komissiya kelib, sharoitni tekshira boshladi. Tushlik payti edi, oshxonada tik turib, sechka yeb turgandim, bir rus podpolkovnik yonimga kelib, "Go'sht yedingmi?" dedi, yonida o'zimizning zobitlardan ikki, uchtasi bor edi, men ulardan qo'rqdim, shekilli, "Ha", deb javob berdim. Tekshiruvchi qo'limdan qoshiqni olib, kotelok qopqog'idagi ovqatni kovlab ko'rda-da, "Nega yolg'on gapiryapsan?" deb zobitlarga "Urushga ketadigan askarlarga shu ovqatni beryapsanlarmi, it ham yemaydi-ku buni?" deya so'kinib baqirdi. Ertasi kundan ovqatlarimizga maza kirdi, oq non, go'shtli taomlar...

Yanvar oyi oxirlarida harbiy qismimizga qaytganimizdan keyin dadamdan telefonogramma keldi. Komandirim ruxsat bermadi. "Shahar uzoq, yetib borguningcha telefonogrammada ko'rsatilgan vaqt o'tib ketadi", dedi. Ota-onam bilan ko'risha olmadim. 1984-yilning 24-dekabrida kenja akam avtohalokatda vafot etgan ekan. Dadam bechora bu xabarni komandiri eshitsu, o'g'limni Afg'onga jo'natmasdan olib qolar, deb o'ylagandir balkim.

Afg'onistonga ketar kunimiz tobora yaqinlasha boshladi. Bir kuni bir quroldoshim meni qismdagi qurilishi tugallanmagan binoga boshlab bordi, ichkaridagi xonalarning biriga kirdik. U menga kaltaroq qalin armaturani uzatib, qo'lini deraza tokchasiga qo'ydi. Men uni urib sindirishim kerakligini yalinib, iltimos qila boshladi. Men hayron bo'lib qoldim. U bo'lsa, "Afg'onga bormayman,

u yerda urush bo'lyapti, u joydan amakim o'g'lining o'ligi kelgan", deydi titrab-qaqshab. Xonada ancha turib qoldik. Bunday qilolmasligimni aytsam, "Qo'rqsangiz, ko'zingizni yumib, qattiq uring!" deb yalinishda davom etdi. Men gap qo'rqishda emas, boshqa bironasiga ayting, deya armaturani uloqtirib, chiqib ketdim.

Shu voqeadan bir-ikki kun o'tib, yo'l tadorigi boshlandi. Ashxobodga borib, katta bir zalda shundoq polda yukqopimizni bolish qilib uxlaganimiz yodimda. Ertasi kuni tongda bizni kuzatish tadbiri o'tkazildi. Hammamiz Tu-134 samolyotiga chiqib joylashdik. Uning oynasidan tevarakka qarayman. O'sha do'stimning bir o'zi pastda turardi. U komandir bilan til topishganmi yo... bilmadim. Xullas, hozirgacha uning taqdiri nima bo'lganini bilmayman.

Kobul aeroportiga erta tongda qo'ndik. Shu yerdan turli harbiy qismlarga bo'lindik. Men va yigirmaga yaqin askar Gaz-66 mashinasiga chiqdik. Mashina Kobul shahri ichidan o'tib, 180-motoo'qchilar polkiga kirib bordi.

Kuloblik Said va Muxabatga pulemyot, Farhodga, Murodga qo'l pulemyoti, Nosirga snayper miltig'i, qozoq askari bilan menga avtomat beriladigan bo'ldi. Yotoqxonaga keng, beshta vuzvodga yetadigan karavotlar ikki tarafa yonma-yon qo'yilgan, har bir askarga bittadan tumbochka va taburetka. Rotada rus, ukrain, belarus, moldavan, arman, ozarbayjon, chechen, dog'iston, tojik, o'zbek, oltoy qozoqlari, qoraqalpoq askarlari xizmat qilishar ekan. Eng ko'pi o'zbeklar edi.

Turkmanistonda karantinda yurganimda, Afg'oniston, urush to'g'risida hech o'ylanmaganman, qo'rquv ham bo'lmagan. Yosh, o'spirin bola edim, bo'yim 166 santimetr, vaznim 51 kilogramm, menga o'xshash jussasi kichik askarlar kam edi. Tog'da og'ir yuk bilan yurish uchun kuch, bardosh, matonat juda zarur edi. Bolaligim futbol maktabida o'tganligi sabab qiyinchilik bo'lmadi.

"Siz Kobulda – poytaxtda xizmat qilgan ekansiz, ancha tinch bo'lgan bo'lsa kerak", degandi kimdir. Polkimizning birinchi batalyoni jangovar batalyon bo'lib, "reyd" yoki "harbiy operatsiya"ga chiqardi, men shu batalyonda xizmat qilganman. Ikkinchi, uchinchi batalyonlar yo'llar va obyektlarni qo'riqlash vazifasini bajarardi.

Harbiy qismimiz Kobul shahri atrofidagi tog'ga yaqin balandroq yerda joylashgan bo'lib, kazarmalar yog'och faneradan qurilgan, askarlarga alohida, ofitserlarga alohida oshxonalar, isitish qozonxonalari, hammom, kir yuvish va non pishirish sexlari, suv, elektr ta'minoti tizimiga ega edi. Sport shaharchasi, tibbiyot punkti, harbiy texnikalar parki, o'q-dori, kiyim-kechak, oziq-ovqat omborlari – bularning barchasi qism hududida edi.

"Reyd"ga bir necha kunga chiqardik. Yukqoplarimizning og'irligi 35 kg.gacha yetar, uning ichida oziq-ovqat mahsulotlari, kiyim-kechak, plashchodir, uxlash uchun qo'shimcha qoplar bo'lardi. Zirhli nimchaning eskisi 12, yangisining og'irligi 17 kg.gacha yetardi.

Xizmat davomida hech birimiz kundalik tutmaganmiz, bu xayolimizga ham kelmagan, shuning uchun ko'p atamalar, qishloqlar nomi yodimda qolmagan.

(Davomi bor)

SIZ BORSIZKI, VATAN DAXLSIZ

Hurlikning lahzasi jon qadar aziz,
Unga umrin tikkan mardlar, sog' bo'ling!
Siz borki, tinchlik bor, Vatan daxlsiz,
Bu yo'lda hamisha ko'ksi tog' bo'ling!

Vatanni asrash, uni himoya qilish haqida so'z ketganda ko'z oldingizda avvalo, norg'ul o'g'lonlar gavdalanadi. Vatanning kichik bir bo'lagi sanalmish oila mustahkamligi, uning ta'minoti, muammolari yechimi ham ular qo'lida. Hal qiluvchi so'nggi gapni aynan ular aytadi. Darhaqiqat, er yigitlar ilkidagi bu mas'uliyat zahmatli va sharaflidir. Balki shu sabab yigit ta'rifi qat'iyat, mardlik, shijoat yarashar. Balki shu sabab ularni tog'dek tayanch deb bilarmiz. Jasur o'g'lonlarimiz bor ekan, ona yurt tinchligi, hurligi daxlsizdir.

III darajali serjant Akbar AHMEDOV

Bugun muddatli harbiy xizmatning so'nggi oylarini o'tayotgan askar o'g'lonlar ko'ksida o'ziga bo'lgan ishonch, g'urur va iftixor mujassam. Yigitlar bilan suhbat davomida shuni angladikki, ularni voyaga yetkazgan ota-onalari, bilim bergan ustozlari va mehribon yaqinlariga o'z minnatdorligi, salomlarini yo'llashni istaydi. Chunki ularni sog'lom ulg'aytirib, ko'ksiga Vatanga muhabbat tuyg'usini solgan mo'tabar insonlar, harbiy soha sirlaridan saboq bergan ustoz komandirlari yigitlarning hayot yo'lini yoritgan qadrlil insonlardir.

Maqolamizda yurtimizning janubiy hududlarida yigitlik burchini o'tayotgan muddatli harbiy xizmatchi, oddiy askarlarning ezgu maqsadlari, dil istaklari bilan tanishtirishda davom etamiz.

ILG'OR O'QCHI

Muddatli harbiy xizmatni o'tayotgan askarlarning ko'pchiligi ma'lum mutaxassislikka ega. Ya'ni kasb-hunar kollejlarda turli xil kasblarni o'zlashtirishgan.

Muddatli harbiy xizmatchi, oddiy askar Rustam Yandashov ham harbiy xizmatga qadar Samarqand viloyati Paxtachi tumanidagi kasb-hunar kollejida elektrchi kasbini egallagan. Demak, o'zi uchun ham, jamiyat uchun ham foydali hunari bor uning. Harbiy xizmatda esa safdoshlari Rustamni vazifasini a'lo darajada uddalab kelayotgan ilg'or o'qchi, jamoat ishlarida faol posbon sifatida hurmat qilishadi. Bu bejiz emas, albatta. G'ayratli o'g'lon muddatli xizmatning ilk kundan boshlab, askarlik majburiyatiga mehr ila yondashdi. Xizmat ko'nikmalarini harbiy nizom talablari asosida o'zlashtirishga harakat qildi.

– Men va safdoshlarim yigitlik burchining so'nggi oylarini o'tayapmiz. Ammo harbiy xizmatdagi ilk kunlar, Vatanga qasamyod onlari hayotimga muhrlanib qoldi, – deydi oddiy askar Rustam Yandashov. – O'sha lahzalarda oldimga, albatta harbiy soha vakili bo'laman. Ota-onam, komandirlarim ishonchini oqlayman, deb qat'iy maqsad qo'ydim. Mana, shunga ham bir yil bo'lyapti. Xizmat davomida zimmamdagi askarlik burchini puxta o'zlashtirishga, o'qchilik vazifasini chuqur egallashga harakat qildim. "Ilg'or o'qchi" III darajali diplomi bilan taqdirlandim. Erishgan yutuqlarimda komandirlarim va yaqin safdoshlarimning hissasi beqiyos. Albatta, hayotda va harbiy xizmatdagi har bir muvaffaqiyatimda ota-onam – duogo'ylarimning tengsiz o'rmi bor. Ular oilamizdagi besh farzandni oq yuvib, oq taragan, sog'lom voyaga yetkazgan zahmatkash insonlar. Ularga sog'inch ila askarlik salomimni yo'llayman. Kelgusida ota-onam va Vatanimga suyanch-tog' bo'laman, chin dildan xizmat qilaman.

Darhaqiqat, o'g'il-qizlar uchun ota-ona kabi fidoyi zotlar bo'lmasa kerak. Rustamjondek Vatan himoyasiga bel bog'lagan o'g'lonni ulg'aytirgan Rahim aka va Shahlo opa farzandlarining ehtiromini shukronalik ila qabul qilishlariga shubha yo'q.

DURBEKNING EZGU MAQSADI

Muddatli harbiy xizmatchi, oddiy askar Durbek O'rmonov Farg'ona viloyatining Furqat tumanidagi Hayit qishlog'ida voyaga yetgan. G'ayratli,

mehnatkash yigit harbiy xizmatga chaqirilgunga qadar mebelchilik bilan shug'ullangan. Ustaga shogird tushib, oz vaqt ichida o'zining mebel yasash iqtidorini ko'rsatib ulgurgan shovvozlardan u. Harbiy xizmatda esa bunday intiluvchan va yaratuvchan yigitlar o'z vazifasiga chin dildan yondashadi. Granatomyotchi mutaxassisligini egallagan oddiy askar Durbek O'rmonov xizmat davomida qanday muvaffaqiyatlarga erishdi, eshitamiz:

– Armiya maktabi mening kelajak rejalarimga katta yo'l ochib berdi. Avvalo, Vatan va ota-ona qadriga yetish, sabr-qanoat va hayot sinovlarini yengishdan saboq oldim. Sadoqatli safdosh do'stlar orttirdim. Kelajakda harbiy xizmatchi bo'lish, Milliy gvardiya safida xalqimga xizmat qilishga ahd qildim. Bu men uchun juda katta sharaf. Xizmatga kelgan yigitlar harbiy qurolni tezroq qo'lga olishni, o'rganishni istashadi. Men granatomyotchi sifatida vazifamga jiddiy yondashib, harbiy qurolning sir-asrorlarini puxta egallashga intilib, muvaffaqiyatlarga erishdim. Dala-o'quv maydonidagi amaliy mashg'ulotlarda a'lo baholarni qo'lga kiritdim. Buning uchun vzvod komandiri kapitan Elbek Musulmonov hamda menga nazariy va amaliy mashg'ulotlarda harbiy soha sirlaridan saboq bergan ustozlarimdan minnatdorman. Harbiy xizmatning sinovli kunlarida yelkadosh bo'lgan safdosh do'stlarim oddiy askarlar – Rashid Berdimurodov, Muhammadqodir Ibrohimov, Sadridin Fazliddinova o'z rahmatimni aytaman. Eng asosiysi, meni duolari ila xizmatga kuzatgan ota-onamga yurakdagi mehrim, askarlik salomimni yo'llayman.

Biz posbonlar bilan suhbat davomida ularning dil istaklarini yetkazish uchun yaqinlarining telefon raqamlarini olgan edik. Shu sabab Durbekning onasi Gulnoraxon opa bilan suhbatlashib, uning askarlik salomini yetkazdik.

O'z navbatida, askar yigitning onasi ham tilaklarini izhor etdi:

– Durbek oilamizdagi to'rt o'g'ilning kenjasi. Akalari Asrorbek, Diyorbek, Ulug'bek turli kasblarda faoliyat yuritishadi. Dadasi ikkimiz o'g'illarimiz armiyada xizmat qilishini juda istardik. Kenja o'g'limiz niyatimizni amalga oshiribgina qolmay, kelajakda harbiy soha vakili bo'lish maqsadini aytganidan boshimiz ko'kka yetdi. Ilohim, Durbek o'g'lim niyatiga yetsin! Biz bundan faxrlanib yuraylik.

Zulfiya YUNUSOVA,
"Vatanparvar"

Askar salomi

Muddatli harbiy xizmatchi, oddiy askar Otabek Aripov Andijon shahrida tug'ilgan. Xizmati davomida bir necha bor tashakkurnomaga ega bo'lgan a'lochi posbonlardan. Sevimli mashg'uloti – sport. Hayotdagi shiori: "Marraga yetmaguncha to'xtama!" Maqsadi – muddatli harbiy xizmatni o'tab bo'lgach, Andijon davlat pedagogika universitetining sport yo'nalishida tahsil olish.

Marraga yetmaguncha to'xtama!

Oiladagi to'rt o'g'ilning kenjasi. Otabek onajonisi Elsevar opaga askar salomini yo'llaydi:

– Assalomu alaykum, Onajon, sizni juda sog'indim! Baxtimizga doimo sog'-salomat bo'ling. Dadam olamdan o'tgandan keyin bizga ham otalik, ham onalik qildingiz. Bergan tarbiyangiz sabab barchamiz yurt xizmatidamiz. Yo'limga ko'z tutib turganingizni bilaman. Xizmatim tugashiga oz qoldi, yaqin kunlarda ko'rishamiz.

Harbiy xizmatda har tomonlama chiniqdim, saboq oldim, oldimga qat'iy maqsadlar qo'ydim. Bag'ringizga siz istagandek, harbiy libosda, o'zimga bo'lgan ishonchim mustahkam, qaddim tik kirib boraman. Dilingizdagi menga bog'lagan barcha ezgu niyatlaringiz ro'yobi uchun chin dildan harakat qilaman.

Sizga sog'inchli salom yo'llab, askar o'g'lingiz

Otabek ARIPOV

Insonning komillikka intilishi jamiyat uchun, atrofdegilar uchun, kelajak avlod uchun qanchalik muhimligi isbot talab qilmaydigan haqiqat. Shuning uchun komil inson g'oyasi va uni amalga oshirishga bo'lgan intilish barcha davrlarda insoniyat taraqqiyotining bosh maqsadi bo'lib kelgan. Chunki komil inson haqidagi ta'limot jamiyatda har bir shaxs uchun ma'naviy, axloqiy, intellektual va jismoniy yetuklikni ta'minlovchi vosita ekanligi amalda isbotlangan. Demak, aynan shu g'oya asosida jamiyat taraqqiy etadi, millat davomiyligi va kelajagi shakllanadi. Shundan kelib chiqqan holda "Ustoz va shogird" an'anasini komil inson haqidagi ta'limotning ajralmas bir bo'lagi deyish mumkin.

Muallif suratga olgan

Ustoz — otangday ulug'!

Bugungi kunda yoshlar bilan ishlash, ularni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash davlatimiz siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgilangan. Bu strategiyani amalga oshirish uchun davlat tashkilotlari, vazirliklar, muassasalar, jamoatchilik kengashlari, hokimiyat organlari va eng asosiysi faxriy ustozlarning birlashtirilishi oldinga qo'yilgan maqsadning qanchalik muhimligidan dalolat beradi. Ushbu maqsad yo'lida ajdodlarimiz, yurt fidoyilari hamda millat qahramonlariga munosib avlod bo'lish, ularning jasoratini ongimizda his etish, bugungi kun va kelajak o'rtasida ko'priklar vazifasini bajarishimiz talab etiladi. Yoshlarga namuna bo'ladigan jihatlar bilan mamlakatimiz taraqqiyoti uchun kechayotgan jarayonda hamma o'z imkoniyati darajasida hissasini qo'sha olsa, albatta ko'zlangan maqsadga erishiladi.

Bu yo'lida olib borilayotgan ishlar tajribasi va amaliyotida qanday usullardan foydalanilayotganiga e'tibor qaratadigan bo'lsak, Mudofaa vazirligi tizimida "Jasorat maktabi", "Vatan tayanchi", "Ustoz va shogird an'anasini", "Uch avlod uchrashuvi", "Harbiy qismda bir kun", "Qo'mondon va yoshlar uchrashuvi", "Askar onalarini sharaflaymiz" kabi o'nlab loyihalarni sanab o'tish mumkin. Ularning barchasi yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash yo'lida o'zining belgilangan yo'nalishiga ega. Bundan tashqari, Qurolli Kuchlar safidan nafaqaga chiqqan

harbiy xizmatchilar umumta'lim maktablari, maktabgacha ta'lim muassasalari, kollejlari, oliy ta'lim maskanlarida yoshlarga ustozlik qilayotgani, bu jarayon tajribada o'z samarasini berayotganligi bilan ahamiyatli. Umumta'lim maktablarining yuqori sinflarida o'tilayotgan chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani va "Vatan tayanchi" harbiy-vatanparvarlik harakati tajribasi bilan milliy armiyamiz uchun yetuk kadrlar tanlab olishda bosqichma-bosqich ishlar amalga oshirilyapti. Ana shunday jarayon Sharof Rashidov tumanidagi ixtisoslashtirilgan maktabda ham o'z aksini topgan.

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari agentligi tasarrufidagi ushbu o'quv maskan aniq hamda tabiiy fanlarni chuqur o'rgatishga yo'naltirilgan. 2022-yildan buyon faoliyat ko'rsatib kelayotgan ixtisoslashtirilgan maktabda Gulchehra Suyundiqova, Dildora Abdusamatova, Mehribon Olimova, Umid Bekbo'tayev, Elyor O'sarov kabi yosh, yuqori toifali o'qituvchilar bilan birgalikda faxriy ustoz Anorboy Shodmonov ham o'z kasbining sirlarini shogirdlariga o'rgatib kelmoqda. Mudofaa vazirligi tizimida uzoq yillar mehnat qilgan Anorboy aka avgust oyida 60 yoshni qarshi oladi. Shunga qaramay, u kishining yoshlarga xos g'ayrat bilan shogirdlarini yangi-yangi yutuqlar sari boshlashi quvonarli.

— G'azal mulkingning sultoni
Alisher Navoiy asarlari insonni

komillikka, kasb-hunar o'rganishga, ustozlarga munosib shogird bo'lishga undovchi g'oyalarga boyligini yaxshi bilamiz, — deydi maktab direktori Nargiza Qarshiboyeva. — Hazrat bu orqali ma'naviy, axloqiy, intellektual va jismoniy yetuklikni targ'ib qilgan. Biz ham yosh avlodni tarbiyalashda, bilim berishda ko'pni ko'rgan ustoz — Anorboy Shodmonov kabi ustozlarning tajribasidan foydalanyapmiz. Chunki u kishi o'z ish uslubi bilan boshqa ustozlarga ham o'rnak bo'layotgani ahamiyatli. Anorboy akani nafaqat Sharof Rashidov tumani, balki Jizzax yoshlarining sevimli ustoz, desak, adashmaymiz. Harbiy qismlarda, "Forish" tog' poligonida, maktablarda harbiylar va yoshlar ishtirokidagi tadbirlarda tashkilotchiligi bilan ajralib turadi. Sharafli kasbi ortidan ustozlik darajasiga erishgan Anorboy akani chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani ustoz sifatida tanlab olishda namunali oila boshlig'i ekanligiga alohida e'tibor qaratdik.

Maktab direktori Nargiza Qarshiboyeva ta'kidlaganidek, ustozlik darajasiga yetgan insonlar hamisha sharaflanib kelingan. Hayotining 25 yilini harbiy sohaga bag'ishlagan Anorboy Shodmonov Samarqand davlat universiteti harbiy kafedrasida, O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari kichik mutaxassislarni tayyorlash markazida, shuningdek Mudofaa vazirligi qo'shinlarida to'plagan boy tajribasi bilan ana shunday

darajaga yetishdi. Turmush o'rtog'i Gulchehra opa bilan birgalikda uch nafar farzandini o'qimishli, boshqalarga o'rnak bo'ladigan qilib tarbiyaladi. Qizlari Dilnoza va Ra'no shifokorlik kasbini tanlab, tibbiyot sohasida xalqimizga xizmat qilib kelmoqda. O'g'li Azamat esa ota kasbining davomchisi sifatida Ichki ishlar vazirligi akademiyasida o'qidi. Hozirgi kunda el-yurt osoyishtaligi yo'lida burchini o'tayapti. Anorboy akani o'g'li Azamat singari ofitser, kichik mutaxassislarni tayyorlash markazida o'qigan serjant unvonidagi, "Jasorat maktabi" loyihasidagi yoshlar, "Vatan tayanchi" otryadlari va maktab o'quvchilaridan iborat yuzlab shogirdlari bor. Ular qaysi sohada bo'lmasin, xalqimizga o'z ustozlari singari sadoqat bilan xizmat qilishga bel bog'lagan va uning ezgu ishlari davomchilardir.

Anorboy akani maktabdagi shogirdlaridan Og'abek Rahmonqulov, Azimjon Norpo'latov, Marjona Umarova IELTS dasturi bo'yicha 6,5-7 ballik ko'rsatkich bilan AQShning Karolina, Pensilvaniya, Florida, Arizona shtatlari universitetlari grantlarini qo'lga kiritgani diqqatga sazovor. "Vatan tayanchi" otryadi safida Jizzax viloyati miqyosida dastlabki yutuqlarga erishgan bu yigit-qizlar yuqorida ta'kidlaganidek, ma'naviy, axloqiy, intellektual va jismoniy yetuklikning cho'qqilarini bosqichma-bosqich zabt etmoqda.

Asror RO'ZIBOYEV

Tavsiyanoma – muhim imtiyoz

Armiya – chinakam hayot maktabi. Bugun milliy armiyamiz saflarida xizmat qilayotgan har bir o'g'lon ana shu maktabni o'tashi barobarida, o'z ustida ishlashi, bilim olishi hamda maqsadlari sari intilib, tanlagan oliy ta'lim muassasasiga o'qishga kirishi uchun istalgancha tayyorgarlik ko'rishi mumkin. Buning uchun harbiy qism va bo'linmalarda barcha shart-sharoit va qulayliklar yaratilgan.

Bilimlar sarhisobi

Davlat xavfsizlik xizmati Chegara qo'shinlari saflarida o'z yigitlik burchini o'tayotgan muddatli harbiy xizmatchilar ham yurtimiz mustaqilligi, sarhadlarimiz daxlsizligi, xalqimizning tinch va osoyishta hayotini ta'minlash yo'lidagi mashaqqatli va shu bilan birga sharaflil jangovar xizmat vazifalarini ado etish barobarida ham ma'nau, ham ruhan, ham jismonan toblangan holda, o'z orzulari tomon olg'a qadam tashlamoqdalar.

Ayni kunlarda O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirishda beriladigan imtiyozli tavsiyanoma sohibi bo'lish uchun topshirilayotgan test sinovlari azamat o'g'lonlarimizning jangovar hamda ma'naviy-ma'rifiy tayyorgarlik mashg'ulotlarida egallagan bilim va ko'nikmalarini sinovdan o'tkazmoqda.

Toshkent viloyatining Qibray va Ohangaron tumanlari, Jizzax viloyatining Zomin tumani, shuningdek Qoraqalpog'iston Respublikasi, Farg'ona, Surxondaryo, Sirdaryo, Andijon va boshqa viloyatlarda joylashgan bo'linmalarda tashkil etilayotgan mazkur sinovlarda O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar

vazirligi huzuridagi Bilim va malakalarni baholash agentligi xodimlari ishtirok etib, test jarayonlarining ochiq, shaffof tarzda o'tkazilishini nazorat qilib bormoqdalar.

Ushbu mas'uliyatli va hayajonli daqiqalarda o'g'lonlarning bilimlari 40 ta jangovar, 20 ta ma'naviy-ma'rifiy tayyorgarlik, 10 ta matematika, 10 ta fizika va 20 ta mantiqiy topshiriq bo'yicha tuzilgan jami 100 ta test savoli asosida sinovdan o'tkazilmoqda. Bilimlar sarhisobi sanalgan mazkur sinovlarda barcha askarlar yuqori kayfiyatda ishtirok etmoqda.

– Bugungi kunga puxta tayyorgarlik ko'rdim. Harbiy qismdagi axborot resurs markazi imkoniyatlaridan keng foydalanib, o'z mahoratim ustida ishlash bilan birga, tajribali ustoz harbiylarimizdan ko'p narsani o'rgandim. Shu bois test savollarini o'z bilim va ko'nikmalarimga to'liq tayangan holda belgiladim va yaxshi natijalarga erishib, tavsiyanoma sohibi bo'lishimga ishonaman, – deydi oddiy askar Ramazon Bozorov.

Albatta, har qanday mashaqqat va mehnatning samarasi, egallangan bilimning

esa natijasi bo'lishi, shubhasiz. Ta'kidlash lozimki, harbiy qism qo'mondonligining tavsiyanomasini olgan muddatli harbiy xizmatchilar respublikamizning oliy harbiy ta'lim muassasalaridagi tegishli ta'lim yo'nalishlariga o'qishga kirishda test sinovlari natijalariga ko'ra, to'plagan ballarining 50 foizi miqdorida qo'shimcha ball shaklidagi imtiyozni qo'lga kiritadilar. Quvonarlisi, sinovlarda ishtirok etayotgan yoshlarning aksariyati kelgusida harbiylikni davom ettirib, o'z taqdirini yurt taqdiri bilan bog'lash niyatidalar.

Ha, Vatanning har qarich tuprog'ini ko'z qorachig'idek asrab, ulkan maqsadlar sari intilayotgan bu otashqalb, navqiron va vatanparvar o'g'lonlarga omad tilash barobarida, hayoti davomidagi barcha sinovlardan muvaffaqiyatli o'tib, albatta ko'zlagan maqsadlariga erishishlarida katta ishonch bildiramiz!

Mayor Farida BOBOJONOVA
DXX Chegara qo'shinlari

Targ'ibot

“Harbiy xizmat menga bergan imkoniyatlar”

Shimoli-g'arbiy harbiy okrug qo'shinlari qo'mondonligi tomonidan Qoraqalpog'iston Respublikasining Qo'ng'iro't, Kegeyli, Taxiatosh va Chimboy tumanlarida “Yangi O'zbekiston armiyasi mamlakat qudrati, yuksak g'urur va sadoqat timsolidir!” shiori ostida “Harbiy xizmat menga bergan imkoniyatlar” mavzusida davra suhbatlari bo'lib o'tdi.

Unda Shimoli-g'arbiy harbiy okrug qo'shinlari qo'mondonligi, tuman hokimliklari vakillari, Qoraqalpog'iston Respublikasi mudofaa ishlari boshqarmasi hamda bo'limlari xodimlari, davlat va jamoat tashkilotlari vakillari hamda muddatli harbiy xizmatga chaqiriluvchi yoshlar ishtirok etdi.

Targ'ibot tadbirlari doirasida “Qo'mondon va yoshlar” uchrashuvlari o'tkazilib, davra suhbatlari samimiy muloqotga boy o'tdi. Qo'mondon yoshlar bilan yaqindan suhbatlashar ekan, hayoti va xizmat faoliyati haqida so'zlab

berdi. Shuningdek, Vatan himoyasiga o'tlanayotgan har bir azamatga omad va zafarlar tilab, er yigit harbiy xizmatda bo'lishi, chinakam hayot maktabida toblanishi lozimligini ta'kidladi. Harbiy xizmatchilarga belgilangan imtiyoz va qulayliklar, yaratilayotgan sharoitlar haqida gapirdi. Har bir yigitning muqaddas burchi – bu Vatanni himoya qilish ekanligini eslatib o'tdi.

Chaqiruv yoshidagi ishtirokchilar muddatli va safarbarlik chaqiruvi rezervidagi harbiy xizmatni o'tash afzalliklari, armiyaga borishga tayyorlanayotgan nomzodlarga qo'yilgan

talablar, oliy harbiy ta'lim muassasalariga o'qishga kirish shartlari haqida batafsil javob olishdi.

Samimiy suhbat harbiylik haqida ko'proq ma'lumotga ega bo'lish istagida bo'lgan yoshlarning savollariga ulanib ketdi. Kimdir muddatli harbiy xizmat haqida so'rsa, yana kimdir ofitser bo'lish uchun qanday sinovlar kutayotgani to'g'risida qiziqdi.

Sahnaning badiiy maydonida Nukus garnizoni Ma'naviyat va ma'rifat markazi harbiy orkestri jamoasi tomonidan o'zbek va qoraqalpog' tillaridagi kuy va qo'shiqlardan iborat

guldasta yoshlarning kayfiyatini ko'targan bo'lsa, askarlar tarkibidan iborat faxriy qorovul vavodi tomonidan namoyish etilgan saf elementlari va qo'l jangi ko'rgazmali chiqishlari tadbirga jangovar ruh bag'ishladi.

Tadbir davomida Shimoli-g'arbiy harbiy okrug tomonidan tayyorlangan shimoliy sarhadlarda harbiy xizmatni o'tayotgan askarlarning xizmat faoliyatiga doir jangovar va ma'naviy-ma'rifiy mashg'ulotlar aks etgan videoroliklar namoyish etildi.

Muddatli harbiy xizmatni ilgari o'tagan hamda ayni vaqtda ofitser-serjantlar tarkibida xizmat qilayotgan, shuningdek hozirda katta hayotda o'z yo'lini topgan yosh harbiy xizmatchilar ishtirokida kechgan “harbiycha” suhbat maqsadli va manfaatli yakun topdi. Taxiatoshlik yoshlar kelgusida harbiy okrug bilan yaqindan tanishish istagini bildirdi.

Shimoli-g'arbiy harbiy okrug matbuot xizmati

Dzyudo

Ozərbayjonning Boku shahrida dzyudo bo'yicha navbatdagi "Katta dubulg'a" musobaqasi, Germaniyaning Geydelberg shahrida esa para dzyudo bo'yicha "IBSA" xalqaro Gran-pri turniri bo'lib o'tdi. Zamonamiz qahramonlaridan biri, Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) vakili Diyora Keldiyorova faoliyati davomida 5-marta "Katta dubulg'a" turniri g'olibiga aylandi!

ZAMONAMIZ QAHRAMONLARIDAN BIRI YANA G'OLIB!

Boku "Katta Dubulg'a" musobaqasida dunyoning 62 davlatidan borgan 404 nafar polvon turnir medallari bilan birga "Parij - 2024" yozgi Olimpiya o'yinlari hamda qimmatli reyting ochkolari uchun ham kurash olib borishdi. Murabbiylar shtabining qaroriga ko'ra, Boku shahriga yigitlarimiz ikkinchi tarkib bilan bordi. Zero polvonlarimizni oldinda o'ta mas'uliyatli musobaqa - 1-3-mart kunlari poytaxtimiz mezbonlik qiladigan dzyudo bo'yicha Toshkent "Katta dubulg'a" turniri kutmoqda. O'zbekiston terma jamoasi o'z yurtimizda o'tadigan mazkur musobaqaga jiddiy hozirlik ko'rmoqda. Ilias Iliadis boshchiligidagi terma jamoa ayni paytda "Yangiobod" sport bazasida o'quv-mashg'ulot yig'inini olib boryapti. Mashg'ulotlarda asosiy tarkib vakillari qatori bo'lajak musobaqada ishtirok etishi ko'zda tutilgan boshqa dzyudochilar ham qatnashmoqda.

Qizlarimiz esa Boku "Katta dubulg'a" turniriga, aksincha, asosiy tarkib bilan, boz ustiga kuchaytirilgan holda bordi. Aniqrog'i, dzyudo bo'yicha O'zbekiston ayollar terma jamoasida yordamchi murabbiy sifatida yaponiyalik Miki Tanaka ish boshladi. Tanakaning ayollar terma jamoamizga jalb qilinishidan maqsad, dzyudochi qizlarimizni jahon chempionati va "Parij - 2024" yozgi Olimpiya o'yinlariga puxta tayyorlash ko'zda tutilgan. Zotan, mahoratli sportchilarni tayyorlash, xalqaro musobaqalarda yorqin g'alabalarga erishishda malakali murabbiy va mutaxassislarining o'rni beqiyos. Bu borada xalqaro tajribani o'rganish, chet ellik mutaxassislar bilan hamkorlik aloqalarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ma'lumot uchun, 1987-yilda tavallud topgan Miki Tanaka sportchilik faoliyati davomida jahon chempionatlarining bittadan oltin, kumush va bronza, "Masters" musobaqalarining bittadan kumush va bronza

medalini qo'lga kiritgan. Shuningdek, uning hisobida "Katta dubulg'a", Gran-pri tasnifidagi musobaqalarning ham ko'plab medallari mavjud. Bunga qadar Isroil terma jamoasida murabbiylik qilgan yaponiyalik tajribali mutaxassisning O'zbekiston terma jamoasi bilan birga ilk safari Boku shahriga bo'ldi.

Boku "Katta Dubulg'a" musobaqasining birinchi kuni O'zbekiston terma jamoasi uchun muvaffaqiyatli yakunlandi. Hisobimizga ilk medalni -48 kg vazn toifasida tatamiga chiqqan dzyudochimiz Halima Qurbonova keltirdi. Hamyurtimiz bronza medal uchun bahsda ispaniyalik Mireya Kamos ustidan chiroqli g'alabaga erishdi.

Ilk bahsda turkmanistonlik Aybek Omirovdan ustun kelgan dzyudochimiz Doston Ro'ziyev (-60 kg) ham yarim finalga qadar muvaffaqiyatli odimladi. Bronza medal uchun kechgan bellashuvda esa sportchimiz gruzin polvoni Timur Nozadze ustidan g'alabaga erishib, shohsupaga ko'tarilish bilan birga Halima Qurbonova kabi jahon va "Parij - 2024" yozgi Olimpiya reytingi uchun 500 ochkoni ham o'z hisobiga qo'shib qo'ydi.

Qit'a va jahon miqyosidagi yirik musobaqalarda erishgan ketma-ket yutuqlari bilan yurtimiz sport muxlislari qalbidan allaqachon joy olib ulgurgan, endilikda tarixiy g'alabalarga musharraf bo'lib, zamonamiz qahramonlaridan biriga aylanayotgan Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi vakili Diyora Keldiyorova Boku "Katta Dubulg'a" sida ham katta mahorat namoyish etdi. -52 kg vazn toifasida musobaqada qatnashgan Diyora Keldiyorova finalda ikki karra Olimpiya o'yinlari sovrindori italiyalik Odette Jufrida ustidan g'alaba qozonib, oltin medalga sazovor bo'ldi. Qayd etish joiz, bu "Osiyo o'yinlarida g'oliblikka erishgan birinchi o'zbekistonlik ayol dzyudochi"

sifatida sportimiz tarixidan joy olgan Keldiyorovaning "Katta Dubulg'a" musobaqalaridagi beshinchi, Xalqaro dzyudo federatsiyasi (IJF) tasnifidan o'rin olgan bu yilgi yirik turnirlardagi ikkinchi oltin medalidir. MVSM vakili yanvar oyining oxirida Portugaliyaning Odivelash shahrida o'tkazilgan Gran-pri turnirida qatnashib, g'oliblikka erishgan va o'z hisobiga oltin medal qatori 700 reyting ochkosini yozdirib qo'ygandi. Boku "Katta Dubulg'a" sidan so'ng esa armiyamiz sportchisi reyting ochkolarini yana 1000 taga boyitdi.

Ozərbayjon poytaxtidagi keyingi kungi bahslar vakillarimiz uchun omadsiz yakunlandi. Musobaqaning so'nggi kuni tatamiga chiqqan dzyudochilarimizdan faqat vazni 100 kg.dan yuqori hamyurtimiz O'tkirbek To'raboyev sovrindor bo'lishga yaqin bordi. Afsuski, u bronza medali uchun kechgan bellashuvda niderlandiyalik Yur Spaykersga imkoniyatni boy berib qo'ydi. Shunday qilib, dzyudo bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi a'zolari Ozərbayjon poytaxti Boku shahrida o'tkazilgan "Katta Dubulg'a" musobaqasini bitta oltin va 2 ta bronza medalni qo'lga kiritgan holda yakunlashdi.

Germaniyaning Geydelberg shahrida esa para dzyudo bo'yicha "IBSA" xalqaro Gran-pri turniri bo'lib o'tdi. Musobaqada qatnashgan paralimpiyachilarimizdan Uljon Amriyeva hamda Dovurxon Karomatov o'z yo'nalish va vazn toifalarida barcha raqiblarini mag'lub etgan holda oltin medalga sazovor bo'ldi. Shuningdek, vakillarimizdan Feruz Sayidov kumush, Sherzod Namozov, Uchqun Qurbonov, Kumush Xo'jayeva hamda Mohinur Farmonova bronza medal bilan taqdirlandi. O'zbekiston terma jamoasi 2 ta oltin, bitta kumush va 4 ta bronza, jami 7 ta medal jamg'argan holda mazkur Gran-pri turnirini umumjamoa hisobida 4-o'rinda yakunladi.

SHOHSUPA

(xabarlar)

PROFESSIONAL BOKS

Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) vakili sifatida boks bo'yicha qit'a va jahon miqyosidagi ko'plab musobaqalarda g'olib hamda sovrindor bo'lgan Miraziz Mirzaxalilov 2021-yildan professional boksdagi faoliyatini boshlagan va bugungi kunga qadar 4 ta jang o'tkazib, ularning barchasida g'olib chiqqandi. Charm qo'lqop ustamiz o'tgan hafta Tojikistonning Dushanbe shahrida o'tkazilgan "IBA Chempionlar oqshomi" musobaqasida qatnashib, meksikalik Luis Rodrigues Okanaga qarshi jang qildi. "IBA" chempionlik kamari uchun eliminator maqomida bo'lib o'tgan ushbu jangda ham Mirzaxalilov g'alaba qozondi. Hamyurtlarimiz Odiljon Aslonov va Bobousmon Baturov esa Rossiyaning Yekaterinburg shahridagi professional boks oqshomida ringga ko'tarilib, zafar quchishdi.

QILICHBOZLIK

Bahraynda o'smirlar va yoshlar o'rtasida qilichbozlik bo'yicha Osiyo chempionati o'tkazildi. Hamyurtimiz Alpomish O'roqboyev finalda koreyalik Choi Minhyungni 15:8 hisobida dog'da qoldirib, sablya yo'nalishida qit'a chempioniga aylandi. Qizlar toifasida shu yo'nalishda kechgan bahsda jahon chempionati sovrindori Nargiza Jaksibayeva ham barcha raqiblarini mag'lub etib, oltin medalga sazovor bo'ldi. Shuningdek, Gruziyaning Tbilisi shahri mezbonlik qilgan yoshlar o'rtasidagi Jahon kubogi bosqichida rapirachi qizlarimiz jamoaviy dasturda shohsupaga ko'tarilishdi. Yarim finalda Polshaga imkoniyatni bergan qizlarimiz 3-o'rin uchun kechgan bahsda gonkonglik tengqurlaridan ustun kelib, bronza medalga egalik qilishdi.

TENNIS

Yaqinda Qatarda bo'lib o'tgan xalqaro turnirda yurtimizning birinchi raqamli tennischisi Humoyun Sultonov bosh sovringa egalik qilgandi. U o'tayotgan hafta Portugaliyada M25 toifasiga kiruvchi ITF turnirida vitse-chempionlikka erishdi. Mukofot jamg'armasi 25 ming AQSh dollaridan iborat turnirning saralash bahslarini muvaffaqiyatli o'tkazgan Sultonov 1/4 finalda ispaniyalik Karlos Lopes Montagudni 7/6(7), 5/7, 7/6(4) hisobida mag'lub etdi. Yarim finalda esa braziliyalik Karuye Selldan 6/3, 6/0 hisobida ustun keldi. Mahoratli raketka ustamiz finalda ispaniyalik Martin Landalusega qarshi kortga chiqdi. Chorak finalda o'zbekistonlik yana bir tennischi Sergey Fomindan ustun kelgan Landaluse bosh sovrin uchun bahsda Sultonovni ham dog'da qoldirishga erishdi - 0:6, 3:6.

KIKBOKSING

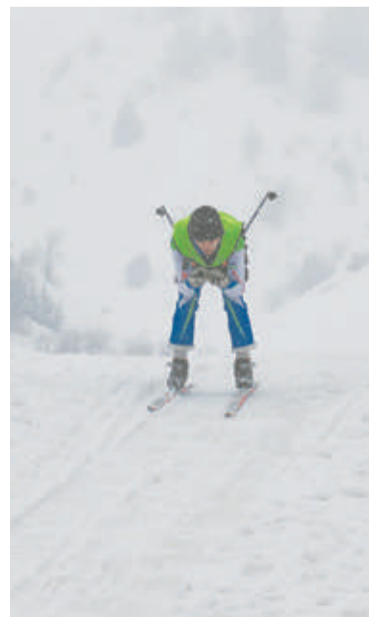

Hindistonning Dehli shahrida Kikboksing tashkilotlari jahon assotsiatsiyasi (WAKO) tomonidan tashkil etilgan xalqaro turnirda O'zbekiston terma jamoasi 34 ta medalga sazovor bo'ldi. Musobaqada dunyoning 15 davlatidan 1000 nafarga yaqin kikboksingchi turli yo'nalishlarda o'zaro bellashdi. Unda terma jamoamizning 38 nafar sportchisi mamlakatimiz sharafini munosib himoya qildi. Turnir yakuniga ko'ra, O'zbekiston terma jamoasi 24 ta oltin, 7 ta kumush va 3 ta bronza medalni qo'lga kiritdi va umumjamoa hisobida 2-o'rinni egalladi.

Yurtimizda qishki sport turlari u qadar rivojlanmagan. Shuning uchun so'nggi yillarda sportning mazkur yo'nalishiga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. Amaliy ishlarning isboti sifatida 2022-yili O'zbekiston biatlon federatsiyasi tashkil etilib, respublika miqyosida o'tkaziladigan turli musobaqalar boshlanib ketdi. O'tgan yili Mudofaa vazirligi "Chimyon" tog' tayyorgarligi o'quv-mashqlar markazida mamlakatimiz tarixida ilk bor biatlon sport turi bo'yicha O'zbekiston chempionati o'tkazilgan edi.

Mazkur musobaqaning joriy yilgi respublika bahsi qishki sport turiga befarq bo'lmagan, kelgusida shu yo'nalish bo'yicha yuksak marralarni zabt etish niyatidagi yoshlar uchun o'z imkoniyatlarini sinovdan o'tkazish uchun maydon bo'lib xizmat qildi. O'zbekiston biatlon federatsiyasi va O'zbekiston mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkiloti tomonidan tashkil etilgan ushbu musobaqada respublikamizning turli hududlaridan tashrif buyurgan 23 nafar sportchi bellashdi.

Harbiy orkestr sadolari ostida kechgan tantanali ochilish marosimidan so'ng markaz harbiy xizmatchilari tomonidan sovuq iqlimdagi harakat elementlari, shuningdek qorli tog' sharoitida yaradorni tezkor evakuatsiya qilish mashqlari namoyish etildi.

BIATLON BO'YICHA

respublika birinchiligi

Musobaqa nizomiga ko'ra, biatlonning uch yo'nalishi bo'yicha erkak va ayollar o'zaro bahsga kirishdi. Uch kun davom etgan bellashuvning dastlabki kunida sportchilar sprint yo'nalishida o'zaro kuch sinashdi. Bellashuvda qizlar "6 km – sprint" mashqida 1 marotaba yotgan va turgan holda, "7,5 km – pasyut" mashqida 2 marotaba yotgan va turgan holda, "12 km – individual poyga" mashqida esa 2 marotaba yotgan va turgan holda nishonga qarata o'q uzdi.

Erkak sportchilardan ham shu shartlarni bajarish talab etildi, biroq ular uchun belgilangan masofa anchayin uzoqligi bilan ajralib turdi. Jumladan, ular "8 km – sprint", "10 km – pasyut" va "15 km – individual poyga" mashqlarida bellashdi. Musobaqada sportchilardan turli masofalarda chang'ida harakatlanib, belgilangan joyga kelishlari va pnevmatik miltiqdan nishonni mo'ljalga olishlari talab etildi.

– O'tgan yilgi ilk chempionatda ham hakamlik qilganman, – deydi taniqli atletchi, musobaqa hakamlaridan biri Tamila Qo'chqorova. – Guvohi bo'lyapmanki, sportchilarning bu yilgi natijalari avvalgilarga qaraganda ancha yaxshilangan.

Bu esa ularning mahorati o'sib borayotganidan dalolat beradi. O'ylaymanki, sportchilarimiz shu tarzda o'sishda davom etsa, 2026-yili Italiyada bo'lib o'tadigan qishki Olimpiya o'yinlariga litsenziyani qo'lga kirita olamiz.

Musobaqaning tantanali taqdirlash marosimida Biatlon federatsiyasi raisi, mudofaa vaziri o'rinbosari polkovnik Qodirjon Tursunov ishtirok etib, mamlakatimizda biatlonni rivojlantirish, ommaviylashtirish va sportchilarni har tomonlama

qo'llab-quvvatlash borasida so'z yuritdi.

Qizg'in va murosasiz kechgan qishki biatlon bo'yicha O'zbekiston chempionati quyidagi natijalar bilan yakunlandi.

Ayollar o'rtasida:

"6 km – sprint" mashqida:

1-o'rin: Inobat Tojiboyeva (Mudofaa vazirligi sport markazi) (MVSM).

2-o'rin: Madina Sagatova (Sportning qishki va murakkab texnik turlari bo'yicha respublika oliy sport mahorati maktabi) (SQMTTBROSMM).

3-o'rin: Anastasiya Zolotorenko (MVSM).

"7,5 km – pasyut" mashqida:

1-o'rin: Inobat Tojiboyeva (MVSM).

2-o'rin: Madina Sagatova (SQMTTBROSMM).

3-o'rin: Anastasiya Zolotorenko (MVSM).

"12 km – individual poyga" mashqida:

1-o'rin: Inobat Tojiboyeva (MVSM).

2-o'rin: Odina Arapova ("Vatanparvar" tashkiloti).

3-o'rin: Madina Sagatova (SQMTTBROSMM).

Erkaklar o'rtasida:

"8 km – sprint" mashqida:

1-o'rin: Rolan Raimqulov (MVSM).

2-o'rin: Bekzod Bekov ("Vatanparvar" tashkiloti).

3-o'rin: Raim Islomov (Respublika texnik va amaliy sport turlari markazi).

"10 km – pasyut" mashqida:

1-o'rin: Rolan Raimqulov (MVSM).

2-o'rin: Bekzod Bekov ("Vatanparvar" tashkiloti).

3-o'rin: Farhod Abdulkakov ("Vatanparvar" tashkiloti).

"15 km – individual poyga" mashqida:

1-o'rin: Rolan Raimqulov (MVSM).

2-o'rin: Bekzod Bekov ("Vatanparvar" tashkiloti).

3-o'rin: Yusufjon Abdullayev ("Vatanparvar" tashkiloti).

Musobaqa yakunida g'oliblar va yuqori o'rinlarni qo'lga kiritgan sportchilar Sport vazirligining diplomlari, Mudofaa vazirligi va "Vatanparvar" tashkilotining esdalik sovg'alari bilan taqdirlandi.

Sherzod SHARIPOV,
"Vatanparvar"

O'CHMAS YODI, O'LMAS MEROSI...

(yoxud Bobur lirikasiga bir nazar)

“Hukmdorlar orasida Bobur singari daho va iste’dodli siymolarni kamdan kam uchratasiz. Uning donoligi, iste’dodliligi, mardligi, saxiyiligi jihatidan fanga, san’atga va ulardan mohirona foydalana olish salohiyatiga ko’ra unga teng keladigan podshoh topilmaydi”.

U. ERKLIN

Adabiyotimiz tarixining porloq siymolaridan biri bo’lgan Zahiriddin Muhammad Bobur o’zbek adabiyotining Alisher Navoiydan keyingi buyuk namoyandasi sanaladi. Chunki mashhur muarrix Mirzo Haydar ta’biri bilan aytganda, “Turkiy she’rni amir Alisherdan keyin hech kim Bobur darajasida yozgan emas”. U adabiyotni hayotga, adabiy tilni esa xalq tiliga yaqinlashtirdi. Atoiy, Lutfiy she’rlaridagi xalqchilik Bobur asarlarida yangicha shaklda qayta tug’ildi.

Bobur adabiy merosining gultoiji uning nozik did bilan yaratilgan “Turkiy devon” (“Qasidalar devoni”)dir. U she’rlaridan 2 devon tuzgani ma’lum. Ularning biri Movarounnahr va Afg’onistonda yozilgan. Ikkinchisi Hindistonda yozilgan she’rlar. U hayotligidayoq devonlarini ko’chirtirib, o’g’illari, do’stlari, qarindoshlariga tarqatgan. Lekin bu devonlar bizgacha mukammal yetib kelmagan. Hozirgacha shoirning 119 g’azal, 1 masnu she’ri, 209 ruboiysi, 10 dan ortiq tuyuq va qit’a, 50 dan ortiq muammo

va 30 dan ortiq fardi aniqlangan. Devoni tarkibidan umumiy hajmi 270 baytdan iborat 8 masnaviy ham o’rin olgan.

Bobur o’z asarlari mavzusini asosan hayotdan olgan: u xoh nazmda bo’lsin, xoh nasrda... Ularning hayotiyiligi shundaki, u bevosita shu hayot ichida turib ijod qilganidir. Shuning uchun uning she’riyatida mardonavor kurashchan ruh ustuvor, tabiatidagi jangovarlik, mardlik, mag’rurlik, shaxsiyatidagi buyuklik, ulug’vorlik, zukkolik, uzoqni ko’ra bilish kabi xislatlari shundoqqina uning she’riy satrlarida o’z aksini topgan:

*Dushmanniki, bu dahr zabardast qilur,
Naxvat mayidin bir necha kun mast qilur.
G’am yemaki, yetkurs boshini ko’kka,
Oxir yana yer kibi oni past qilur.*

Albatta, shu bilan bir qatorda umri ilm-u ijod qolib, toj-u taxt tashvishida o’tayotganidan shikoyat qilish, o’z faoliyatidan qoniqmaslik hissi, mag’lubiyat onlaridagi tushkunlik motivlari ham uchraydi. Ayniqsa:

*Bo’lmadim umrimda bir dam xotiri xurram bila,
Gar ilikdin kelsa bir damni kechurmang g’am bila.
Necha bo’lg’ay yor hijroni-yu davron mehnati,
Naqdi umrim, ohkim, o’tdi g’am-u motam bila*

kabi misralari alamli, g’am-anduhli, mahzun xotiralar talqinidir.

Yana shuni ta’kidlash lozimki, Bobur she’rlarini ichdan nurlantirib turgan eng muhim xususiyat bu uning beqiyos darajadagi samimiyatidir. Ta’bir

joiz bo’lsa, zamin o’z o’qi atrofida aylangani kabi Bobur she’rlari ham samimiyat atrofida aylanadi. U hayotning ko’ziga tik qaraydi, taqdir zarbalaridan dovdirab qolmaydi, har qanday sharoitda kurashish uchun o’zida kuch topadi.

Bu matonatli inson hayot shafqatsizliklari oldida dahshatga tushmaydi, balki quyidagi ruboiysida ta’kidlaganidek, el bilan birga bo’lish, ularning qadriga yetish va hamisha odam bir-biriga g’animat va aziz bo’lgani bois ehtiromini bajo keltirishdek salmoqli fikrni bildirib, bu qarashlarini shoirona ifodalar bilan to’ldirgan:

*Ahbob, yig’ilmoqni farog’at tutingiz,
Jam’iyatingiz borini davlat tutingiz.
Chun gardishi charx budurur, Tengri uchun,
Bir-birni necha kuni g’animat tutingiz.*

Ushbu ruboiysida esa yurt sog’inchi, Vatan ishq, unga bo’lgan muhabbati yanada yorqinroq ifodalangan. Orzulari ushalmagan shoir afsus-nadomat qiladi, Vatani, xalqini sog’inib iztirob chekadi:

*Ko’pdin berikim, yor-u diyorum yo’qtur,
Bir lahza-yu bir nafas qarorim yo’qtur.
Keldim bu sori o’z ixtiyorim birla,
Lekin borurimda ixtiyorim yo’qtur.*

Hayotning har qancha sinovlari bo’lsa, mardona yengib o’tgan, zamonaning ko’pgina adolatsizliklarini ko’rgan, odamlarning jabr-u jafolari, xiyonatlariga chidagan, shunga qaramay, deyarli osuda umr kechirmasdan dunyodan o’tayotgan bir inson sifatida esa shunday yozadi:

*Bu olam aro ajab alamlar ko’rdim,
Olam elidin turfa sitamlar ko’rdim.
Har kim bu “Vaqoe”ni o’qur, bilgaykim,
Ne ranj-u mehnat-u ne g’amlar ko’rdim.*

Mana shunday o’lmas, haqqoniy satrlar Bobur lirikasining asosi bo’ldi. Binobarin, uning asarlarida chinakam vatanparvar, xalqparvar insonning mahzun kechinmalari nihoyatda ta’sirchan tasvirlangan. Zero bugun biz, avlodlar, bobokalonimiz Bobur ta’kidlaganidek, ushbu manguulikka daxldor boqiy baytlar orqali uni yod etdik, sog’inch bilan xotirladik:

*G’urbatqa soldi charx meni yuz jaf o’bila,
Yod ayla men g’aribni gohi duo bila.
Behad vafo-yu mehr sanga ko’rsatib edim,
Sen ham sog’ingaysen meni mehr-u vafo bila.*

Kichik serjant Laylo PARDAYEVA

Qurolli Kuchlar akademiyasi
Ichki ishlar kafedrasida

Rag’bat

Vatan ravnaqi, el-yurt farovonligi yo’lida uzoq yillar fidoyilik bilan xizmat qilganlar hamisha e’zozga sazovordir. Bunday insonlar O’zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko’maklashuvchi “Vatanparvar” tashkilotining Sirdaryo viloyati kengashida ham ko’plab topiladi.

E’TIROF KUCH BAG’ISHLAYDI

Ular tashkilot nufuzini oshirishga, soha xodimlarining jamoatchilik oldidagi obro’-e’tiborini, hurmatini yanada yuksaltirishga malakasi, hayotiy tajribasi bilan munosib ulush qo’shib kelmoqda.

Yaqinda tashkilotning ana shunday fidoyi xodimlaridan biri, viloyat kengashi raisining harbiy-vatanparvarlik va yoshlar bilan ishlash yo’nalishi bo’yicha o’rinbosari Sayyora Udayeva Respublika Ichki ishlar vazirligi tomonidan “Ma’naviy-ma’rifiy ishlar a’lochisi” ko’krak nishoni bilan mukofotlandi.

Tadbirda “Vatanparvar” tashkilotining Sirdaryo viloyati kengashi raisi Ulug’bek Imomqulov

so’zga chiqib, Sayyora Udayevaning mehnat faoliyati davomida erishgan muvaffaqiyatlari haqida to’xtaldi. Uning boy hayotiy tajribasi ko’pchilikka ibrat bo’lishi ta’kidlandi va Sayyora Udayevaga tantanali ravishda ko’krak nishoni topshirildi.

O’z navbatida, Sayyora Udayeva ushbu nishon unga kuch-quvvat bag’ishlab, bundan buyon ham doim ilg’orlar safida bo’lishga ruhlantirganini aytdi. Bunday e’tibor uchun Ichki ishlar vazirligiga, “Vatanparvar” tashkilotining Sirdaryo viloyati kengashi rahbariyati va hamkasblariga minnatdorlik bildirdi.

Akbar ALI

Avtomatik yong'inxabarlagich qurilmalari

Yong'inlar sanoat korxonalarida, xalq xo'jaligining tarmoqlari, qishloq xo'jaligi va turar joylarda yuz berishi mumkin bo'lgan, yetkazadigan zarari jihatidan tabiiy ofatlarga tenglashish ehtimoli bo'lgan hodisa hisoblanadi. Chunki bu kutilmagan hodisalar toifasiga kiradi.

Yong'inlarning katta moddiy zarar keltirishi bilan birga og'ir baxtsiz hodisalar, zaharlanish, kuyish natijasida odamlar hayotiga zomin bo'lish holatlari ko'plab uchraydi. Shuning uchun ham yong'inga qarshi kurash barcha fuqarolarning umumiy burchi hisoblanadi va bu ishlar davlat miqyosida amalga oshiriladi.

Yong'indan ogohlantirish ishlari faqat yong'in xavfsizligi chora-

tadbirlari negizini chuqur bilish orqali amalga oshadi. Shu bois uning oldini olish tadbirlari harbiy obyektlarda yong'in xavfsizligini ta'minlash bo'yicha birinchi bosqichda belgilanadi.

Harbiy obyektlarda yong'in xavfsizligini ta'minlashda avtomatik yong'inxabarlagich qurilmalarining o'rni beqiyos. Ular haqida qisqacha ma'lumot bersak, avtomatik yong'inxabarlagich qurilmasi –

tutun yong'in xabarlagichi – qattiq yoki suyuq mahsulotlarning zarralariga va atmosferadagi pirolizga ta'sirlanuvchi (O'zDst 1034:2003 ga asosan) yong'in xabarlagichi; **qo'lda ishga tushiriladigan yong'inxabarlagich** – yong'in haqida signalni qo'lda ishga tushirish uchun mo'ljallangan texnik vosita.

Avtomatik yong'inxabarlagich detektor:

ogohlikka chaqiradi; yong'inni aniqlaydi va ovoz chiqaradi; sodir bo'lgan yong'inni zudlik bilan sezish orqali yong'inning keng ko'lamda tarqalishining oldi olinadi; evakuatsiya qilish imkoniyatiga ega bo'lasiz; o'zingiz va boshqalarni qutqarasiz.

Podpolkovnik Baxtiyor ERGASHEV, Farg'ona garnizoni yong'in nazorati inspeksiyasi boshlig'i

O'zbekiston kubogi

ENG YAXSHILAR ANIQLANDI

Jizzax shahrida O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkiloti tomonidan avtokross sport turi bo'yicha O'zbekiston kubogining birinchi bosqich musobaqasi o'tkazildi.

Poygada respublikamizning turli hududlaridan tashrif buyurgan 80 dan ziyod sportchi g'oliblikka da'vogarlik qildi. E'tiborlisi, mamlakatimizning avtosport musobaqalari tarixida ko'p yillardan buyon bunchalik ko'p sonli poygachilar o'zaro bellashgani kuzatilmagan edi.

Sportchilar musobaqaning "A-7", "A-8", "NU" va "Baggi" sinflarida sport avtomobillarida harakatlandi.

Murosasiz va qizg'in kechgan bellashuvlar quyidagi natijalar bilan yakunlandi.

"Baggi" sinfida:

1-o'rin: Sayfiddin Muhiddinov (Samarqand v.).

2-o'rin: Odil Norqo'ziyev (Sirdaryo v.).

3-o'rin: Mirzajon Rahmatov (Samarqand v.).

"A-7" sinfida:

1-o'rin: Sarvar Tojiqulov (Toshkent sh.).

2-o'rin: Aslam Safarov (Samarqand v.).

3-o'rin: Timur Narziqulov (Toshkent sh.).

"A-8" sinfida:

1-o'rin: O'tkir Narziqulov (Toshkent sh.).

2-o'rin: Nikolay Sayev (Toshkent sh.).

3-o'rin: Aslam Safarov (Samarqand v.).

"NU", ya'ni Milliy sinfida:

1-o'rin: Umid Soatov (Toshkent v.).

2-o'rin: Nurbek Imomqulov (Sirdaryo v.).

3-o'rin: Sanjar Nabiyev (Jizzax v.).

Umumjamo'a hisobida:

1-o'rin: Toshkent shahri

(Shayxontohur o'quv sport-texnika klubi).

2-o'rin: Samarqand viloyati.

3-o'rin: Sirdaryo viloyati.

Musobaqa yakunida g'oliblar va yuqori o'rinlarni qo'lga kiritgan sportchilar "Vatanparvar" tashkilotining diplom va esdalik sovg'alari bilan taqdirlandi.

Harbiy-vatanparvarlik

SHARAFLI BURCH

Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash va sportga jalb etish maqsadida Samarqand viloyatining Urgut tumanidagi olis chegaraoldi hududidagi Ravotxo'ja mahallasi yoshlari hamda 20-, 21- va 76-umumta'lim maktablari o'quvchilari ishtirokida harbiy-vatanparvarlik tadbiri o'tkazildi.

"Vatan – muqaddas, uni himoya qilish sharaflidir!" shiori ostida tashkil etilgan tadbirda so'zga chiqqan Respublika Harbiy prokurorining o'rinbosari Qahramon Isroilov va "Vatanparvar" tashkiloti Samarqand viloyati kengashi raisi Bekzod Rahimov Vatanni sevish va unga xizmat qilish oliy saodat ekanini, uning himoyasini esa barchamiz muqaddas burchimiz deb bilmog'imiz lozimligini ta'kidladi.

Bekzod Rahimov o'z nutqida yoshlarni "Vatanparvar" tashkilotida "Avtokross", "Motokross", "Karting", "Duatlon", "Triatlon", "Yozgi biatlon", "Pnevmatik quroldan o'q otish", "Modelizm" kabi sport seksiyalarida shug'ullanishga va turli kasb-hunarlarini egallashga chaqirdi. "Zero yoshlarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish "Vatanparvar" tashkilotining asosiy maqsadlaridan biridir", dedi u.

Tadbir davomida yig'ilganlarga tashkilot sport seksiyalarining ko'rgazmalari namoyish etildi.

Harbiy xizmatchilarning qo'l jangi va saf elementlari, harbiy texnikalar va qurol-yarog'larning ko'rgazmalari hamda harbiy orkestr tomonidan ijro etilgan kuy-qo'shiqlar tadbirga ko'tarinki ruh bag'ishladi.

FARZANDINGIZ BALOG'AT YOSHIDAMI?

Kechagina mitti qo'lchalari bilan sizni mehr ila achomlab, bag'ringizda erkalanishni yoqtiradigan bolajoningiz bugun ovozlari do'rillab, o'z fikri va o'z "men"iga ega bo'lgan o'smirlar aylandi. Bu davrda ota-onalar farzandi bilan munosabatda turli qiyinchiliklarga duch keladi.

O'smirlik odatda 10-11 yoshdan 15-16 yoshgacha bo'lgan davr hisoblanadi. Bu o'tish davri bo'lib, unda bolaning xatti-harakati kattalar qiyofasiga o'ta boshlaydi. Ushbu davrda o'smirlar jiddiy fiziologik o'zgarishlarni boshdan kechiradi. Ota-onalar bolani qo'llab-quvvatlab, to'g'ri tushunib, u bilan do'st tutinishi kerak. Ularda kechadigan o'zgarishlar, his-tuyg'ular to'g'risida suhbatlashib, tushuncha berishlari lozim. Bu davr qiyinchiliklarsiz o'tishi uchun ba'zi bir qoidalarga amal qilsangiz, ularga va o'zingizga yordam bergan bo'lasiz.

Balog'at yoshi qiyin kechayotgan bo'lsa

1. Kuchsizligingizni ko'rsatmang.
2. Hissiyotga berilmang, tortishmang.
3. Farzandingiz uchun chegara belgilamang.
4. Unga hurmat ko'rsating.
5. Kattalarning muammolarini hal qilishga uni jalb eting.

Bolaning asab tizimini qanday asrash mumkin?

1. Yaxshi uyqu.
2. Kun tartibiga rioya qilish.
3. Faoliyatning bir turidan ikkinchisiga o'z vaqtida o'tish (o'smirlar bir xillikdan tez zerikadi).
4. O'yin-kulgi (kompyuter o'yinlari emas).
5. Dam olish va o'z-o'zini tartibga solish.

Farzandingiz sizni tinglashni istamasa, u bilan gaplashganda bosim qilmang. "Men kattaman", "Men yaxshiroq bilaman", "Mening aytganim bo'ladi" kabi gaplarni aytib, hukmingizni o'tkazmang! Uning fikrini hurmat qilib, shaxsiy tajribangizni baham ko'ring. Noqulay mavzulardan qochmang, kezi kelganda, maslahat so'rang. Biror mas'uliyatli ishni unga ishonib topshiring. Farzandingizning shaxsiy hududiga beruxsat kirmang. Shaxsiy buyumlariga tegmang!

Farzandingiz siz bilan qo'pol munosabatda bo'lsa, bu holatda eng yaxshisi, aytilgan gaplarga e'tibor bermaslik. Tarsaki tushirish, jazolash, tashvishlanish, g'azablanish, qo'rquv va aybdorlik hissi kabi munosabatlar bunda ma'nisizdir. Tinchlanishga harakat qiling. Biroz vaqt o'tgach, u tinchlanadi va siz bilan suhbatlashishga tayyor bo'ladi.

Bola bilan ko'proq muloqot qiling! Shaxsiy tajribangiz, uning do'stlari, tashqi ko'rinishi, kiyinishi, kundalik xarajatlari, zararli odatlar to'g'risida suhbatlashing. Gigiyena qoidalarga amal qilish muhim ekanini tushuntiring. Bolani o'zini hurmat qilishga o'rgating. Hayotda o'z o'rnini topishi uchun yordam bering.

Uning qalbiga kattalarga hurmat, kichiklarga izzatda bo'lishni, vatanparvarlik hislarini singdirib boring. Mehrli bo'lishga undang!

Pazanda beka

VAJU

Bu taomni bekalarimiz birinchi taom sifatida dasturxonga tortishi mumkin. Masalliqning xilma-xilligi taomga o'zgacha ta'm beradi. Ishonchimiz komilki, bu taom ko'pchilikka manzur bo'ladi.

Kerakli masalliq:

0,5 kg qo'y go'shti qovurg'asi, 0,5 kg qiyma, 1 ta piyoz, 2 ta kartoshka, 1 tadan qizil va sariq sabzi, tomat pastasi, 1 piyola jandiq va ziravorlar, ko'k no'xat, jo'xori va qo'ziqorin.

Tayyorlanishi:

masalliq qovurilib, suv quyiladi. Jandiqni suv solingandan so'ng qo'shish maqsadga muvofiq. Suv qaynab chiqqach, qiymadan yasalgan sharchalar solinadi. 1-1,5 soat davomida miltillatib qaynatiladi. Tayyor bo'lishidan 5-10 daqiqa oldin ko'k no'xat, jo'xori, qo'ziqorin solinib, biroz qaynatilgach, taomni suzish mumkin.

Yoqimli ishtaha!

O'zbekiston Respublikasi harbiy aviatsiya instituti Prezidentimizning 2024-yil 17-yanvardagi qarori asosida Oliy harbiy aviatsiya bilim yurti negizida tashkil etilgan. Institutda o'quv jarayonini tashkil etish uchun 70 ta o'quv sinfidan iborat zamonaviy 2 ta o'quv binosi, 4 ta o'quv laboratoriyasi faoliyat ko'rsatmoqda.

Kursantlar tarkibi uchun barcha sharoitlarga ega yotoqxonalar va oshxona foydalanishga topshirilgan. Institutda zamonaviy talablarga javob beradigan madaniyat va axborot-resurs markazlari faoliyati yo'lga qo'yilgan. Harbiy xizmatchilar uchun barcha qulayliklarga ega zamonaviy sport shaharchasi va majmuasi barpo etilgan.

Institutda O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari uchun yuqori malakali aviatsiya mutaxassislari tayyorlanmoqda. Ushbu ta'lim markanida 13 ta kafedra, 2 ta markaz (*aviatsiya o'quv-mashq markazi, trenajyor tayyorgarlik markazi*) hamda aviatsiya mutaxassislari tayyorlash va malakasini oshirish fakulteti mavjud.

Ta'lim tizimi 4 yillik bakalavr, muhandislik-aviatsiya ta'minoti va havodagi harakatni boshqarish mutaxassislari uchun 1 yillik magistratura hamda 3 yillik doktorantura o'z ichiga olib, quyidagi mutaxassislarni tayyorlanadi:

4 yillik bakalavriat:

- samolyot aviatsiyasi taktik qo'mondon-uchuvchiligi (*samolyot uchuvchisi*);
- vertolyot aviatsiyasi taktik qo'mondon-uchuvchiligi (*vertolyot uchuvchisi*);
- havodagi harakatlarni boshqarish mutaxassisligi;
- uchish apparatlari va dvigatellariga xizmat ko'rsatish bo'yicha aviatsiya muhandisligi;
- uchish apparatlarining aviatsiya qurollariga xizmat ko'rsatish bo'yicha aviatsiya muhandisligi;
- uchish apparatlarining aviatsiya jihozlariga xizmat ko'rsatish bo'yicha aviatsiya muhandisligi;
- uchish apparatlarining radioelektron jihozlariga xizmat ko'rsatish bo'yicha aviatsiya muhandisligi;
- uchuvchisiz uchish apparatlari operatori - uchuvchi (*taktik qo'mondon-uchuvchiligi*).

1 yillik magistratura:

- havodagi harakatni boshqarish operativ-taktik shtab qo'mondonligi (*muhandis-dispetcher*);
 - uchish apparatlari ekspluatatsiyasi operativ-taktik shtab qo'mondonligi (*uchish apparatlari va dvigatellariga xizmat ko'rsatish*);
 - uchish apparatlari ekspluatatsiyasi operativ-taktik shtab qo'mondonligi (*uchish apparatlarining aviatsiya qurollariga xizmat ko'rsatish*);
 - uchish apparatlari ekspluatatsiyasi operativ-taktik shtab qo'mondonligi (*uchish apparatlarining aviatsiya jihozlariga xizmat ko'rsatish*);
 - uchish apparatlari ekspluatatsiyasi operativ-taktik shtab qo'mondonligi (*uchish apparatlarining radioelektron jihozlariga xizmat ko'rsatish*).
- Muhandislik yo'nalishlari uchun 3 yillik doktorantura.

O'qishga taklif etamiz

BAKALAVRIAT BOSQICHIGA HUJJATLAR QABUL QILISH TARTIBI:

- ofitserlar tarkibi harbiy unvoniga ega bo'lmagan, 25 yoshgacha bo'lgan harbiy xizmatchilar va harbiy xizmatga majburlar;
- 17 yoshdan 25 yoshgacha bo'lgan, qabul yili 17 yoshga to'ladigan O'zbekiston Respublikasi fuqarolari qabul qilinadi;
- institutga o'qishga kirmoqchi bo'lganlar 1-aprelga qadar yashash joyidagi tuman yoki shahar mudofaa ishlari bo'limiga ariza beradi;
- uchuvchi yo'nalishi uchun nomzodlar tibbiy komissiyada chuqurlashtirilgan tibbiy ko'rikdan o'tadi.

TEST SINOVLARINI O'TKAZISH

Test sinovlari Bilim va malakalarni baholash agentligi tomonidan o'zbek, rus va qoraqalpoq tillaridan birida o'tkaziladi.

Test savollari to'plami quyidagi fanlar bo'yicha tuziladi:

- matematika, fizika, rus tili, ingliz tili (*mutaxassislik fanlari*);
- matematika, ona tili (*rus tili*) va O'zbekiston tarixi (*majburiy fanlar*).

O'QISH DAVOMIDA BERILADIGAN IMTIYOZLAR

O'qish davomida kursantlar bepul yotoqxonalar, 3 mahal bepul issiq ovqat, belgilangan norma bo'yicha yozgi va qishki harbiy libos, pul ta'minoti bilan ta'minlanadi. Bundan tashqari, shahar transportida (*avtobus, poyezd uchun*) bepul harakatlanish, teatr, muzey va boshqa joylarga bepul ekskursiya qilish imkoniyati beriladi.

Shuningdek, o'qish davomida 2-bosqichdan boshlab qo'shinlarda amaliyot va amaliy parvozlar amalga oshiriladi.

Institut manzili: Qarshi shahri Jayhun ko'chasi, 57-uy.

Tel.: +99875 2212012.

O'zbekiston Respublikasi harbiy aviatsiya instituti

@Vatanparvargaxatbot
"Vatanparvar" birlashgan tahririyati bilan bog'lanish uchun telegram bot

SHU SONNING ELEKTRON SHAKLI

